БYХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

109 (7109) | 1955 оной майн 10, вторник | Сэн 20 мүнгэн

ҺУРГУУЛИНУУДТАХИ ЭКЗАМЕНУУДЫЕ ЭМХИТЭЙ ҺАЙНААР ҮНГЭРГЭЕ!

Мүнөө советскэ һургуулинуудай ...байдалда тон харюусалгатай ...ь ерэбэ. Һуралсалай жэлэй дүү...кэ, экзаменуудай эхилхэнь ойрото... байна. Болохоёо байгаа экзаме...д хадаа гүрэн түрын удхашанар...й хэрэг мүн.

Манай Коммунистическэ парти ...юн Советскэ правительство һур...линуудай хүмүүжүүлхы үүргэ ...шэлүүлхын тула онсо анхарал ...дуулна. Коммунизм байгуулхын ...өө агуухэ түсэбүүдые бэелүүлгэ ...эд эрдэмтэй ба шадабаритай хү...дые улам олоор бэлэдхэхые ...нэ. Энээнние манай һургуули...д бэелүүлнэ. Ургажа ябаа залуу ...ние улам һайнаар хүмүүжүүлхэ ...гтэй гэжэ парти, правительство ...а. Энэ заабариин хэр зэргээр ...ргэгдэжэ байһые һургуулинууд...и экзаменууд харуулха байна.

Парти, правительствын халуун ан...лаар хүрөэлэгдэһэн манай рес...ликын һургуулинуудай коллекти...д һуралсалай жэлые амжалтатай...р дүүргэхын тулада эмхитэй ...наар ажаллажа байна. Үхибүү...ажалай дүй дүршэлтэйгөөр хү...жүүлхэ ба политехническэ һурал...ые нэбтэрүүлхэ хэрэгтэ зарим ...ы амжалтанууд туйлагдаа. Улан...э городто №1, 65, 22 һургуули...дта политехническэ һуралсал ...наар эмхидхэгдээ гэжэ тэм...эхэ хэрэгтэй. Мүн Кабан...н, Хэжэнгын ба бусад аймагуу... зарим һургуулинуудта политех...ескэ һуралсал муу бэшээр эм...эгдэһэн байна. Гэхэтэй хамта, ...жэлдэ политехническэ һуралса... гүйсэдөөр бэелүүлхэ хэрэгтэ ...эн дутагдалнууд тохёолдоо. Үн...эдөө, зарим һургуулинуудта ха...лан ойлгуулха зүйлнүүдээ, тү...рэлгэнүүдээ хүсэд хэрэглэдэггүй, ...нэ юумэнүүдые бэлэдхэдэггүй ...на. Харин мүнөө экзаме... ойротоод байхада зарим педаго...ска коллективүүд энэ тэрэ юумэ ...бди гэжэ миин лэ нэрэ зүүнэ. ...нгаяа Сэлэнгын аймагай зарим ...уулинуудта политехническэ һу...салые нэбтэрүүлгэ ба болохоёо ...гаа экзаменуудта бэлэдхэлгэ хан...агүйгөөр ябуулагдана. Тэндэхи ...им һургуулинууд экзаменда бэ...элые тусхай билетүүдые зохёол...р ба комиссинуудые бии болгол...р хизаарлаад лэ, харин һурагша... үзэһэн материалаа дабтаха, ...багша классуудта обзорно лекци...ые уншаха, консультацинуудые ...ргэхэ, туршалгын хүдэлмэри...дые хүтэлбэрилхэ гэхэ мэтын ...шухала асуудалнуудта анха...ра хандуулнагүй. Мүн Улан...городой № 2, 36 ба бусад һур...линуудта иимэрхүү байдал үзэг....

Зарим һургуулинуудта һуралса...хүмүүжүүлгын хүдэлмэриин ...дээрэһээ һурагшадай успевае...ь хангалтагүй байна. Һуралса... түрүүшын хахад жэлэй болон ...бадахи четвертиин дүнгүүд дээрэ... хаража үзэхэдэ, республикын зарим һургуулинууд һуралсалай-хүмүүжүүлгын хүдэлмэриие эрид һайжаруулжа үшөө шадаагүй. Түрүү багшанарай дүй дүршэлые халан абалга, түрэлхидэй суглаануудые саг соонь үнгэргэлгэ, һургуулинуудтахи комсомольско болон пионерскэ организацинуудай үүргые дээшэлүүлгэ гэхэ мэтын шухалын шухала асуудалнууд хайша хэрэгээр шиидхэгдэнэ.

Мүнөө экзаменуудай эхилжэ, һургуулинуудаа дүүргэжэ гаралгын ба классһаа класста оролгын шалгалтануудай болохоёо байхада, багшанарай урда илангаяа харюусалгатай зорилго табигдана. Багша бүхэн программаар хараалагдаһан материалаа һурагшадай хэр зэргээр ойлгожо абаһанай түлөө сэхэ харюусаха байна. Тэдэнэр залуу үетэниие хүмүүжүүлхэ хүндэтэ хүдэлмэриингөө дүнгые харуулха талаар мүн лэ экзамен барина гээшэ.

Экзаменай эхилтэр үлөөд байһан хэдэн үдэр соо нэмэлтэ занятинуудые үрэтэй ашагтайгаар үнгэргэжэ, һурагшадай илангаяа ядалдадаг предмедээр тусхайта занятинуудые эмхидхэхэ хэрэгтэй. Һурагшадта туһа хүргэхын тула тэдэнэй түрэлхидтэй нягта холбоо барисаагаа улам бэхижүүлхэ шухала байна. Экзаменай үедэ һурагшадай амаралтые, сүлөөтэй сагаа зүбөөр үнгэргэлгые эмхидхэхэ ябадалда һургуулиин дирекци болон түрэлхид ехэхэн анхаралаа табиха ёһотой. Һурагшадай үдэрые үглөөнһөө абаад үдэшэ болотор зүбөөр эмхидхэхэ гээшэ илангаяа экзаменай үедэ тон шухала байна.

Хүдэлмэришэдэй ба хүдөөгэй залуушуулай үдэшын һургуулинуудта экзаменууд мүн лэ эхилхэ байна. Тэдэ һургуулинуудта хэдэн мянган залуушуул ажал хүдэлмэриһөө таһарангүйгөөр өөһэдынгөө эрдэм мэдэрэлые дээшэлүүлнэ. Предприятинуудай болон эмхи зургаануудай хүтэлбэрилэгшэд үдэшын һургуулинуудта һуража байгаа залуушуулые анхарал оролдолгоор хүреэлжэ, тэдэнэй һуралсалаа амжалтатайгаар түгэсхэхэ хэрэгтэнь туһалха зэргэтэй.

Мүн экзаменуудые үнгэргэхэ комиссинуудай урда ехэхэн зорилгонууд табигдана. Тэдэнэр һурагшадай хэр гүнзэгы эрдэмтэй байһыень шалгаха, уялгануудтаа үндэр эрилтэйгээр, харюусалгатайгаар хандаха зэргэтэй.

Республикын Гэгээрэлэй министерство, аймагуудай арадай гэгээрэлэй таһагууд экзаменуудые эмхитэй һайнаар үнгэргэхэ хэрэгтэнь һургуулинуудта бодото туһаламжа үзүүлхэ, тэдэнэй хүдэлмэриие хинан шалгажа байха уялгатай.

Нютагай партийна, советскэ, профсоюзна болон комсомольско организацинууд һургуулинуудай хүдэлмэридэ онсо анхаралаа хандуулжа, элирүүлэгдэһэн дутуу дундануудые эрид түргэнөөр усадхаха хэрэгтэнь туһалха зэргэтэй.

СССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМДЭ

1942 оной майн 26-да баталагдаһан Англо-Советскэ Договор тухай

«Гитлеровскэ Германида ба Европодохи тэрэнэй нүхэсэгшэдтэ эсэргүү дайнда союз хэхэ тухай, дайнай һүүлээр харилсан ажаллаха ба харилсан туһалалсаха тухай Советскэ Социалистическэ Республиканuудай Союзай ба Великобританиин Нэгэдэмэл Королевствын хоорондо» 1942 оной майн 26-да баталагдаһан Договорые болюулха тухай СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй оруулһан дурадхалые СССР-эй Верховно Соведэй Президиум майн 7-до хаража үзэбэ.

Заагдаһан Договорые болюулха тухай элидхэлые СССР-эй Гадаадын Хэрэгүүдэй Министр В. М. Молотов хэбэ.

Союзай Соведэй ба Национальностьнуудай Соведэй гадаадын хэрэгүүдые эрхилхэ Комиссинууд СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дурадхалые һайшааһан байна, 1942 оной Англо-Советскэ Договорые болюулхыень СССР-эй Верховно Соведэй Президиумдэ һайшаан дурадхана гэжэ Национальностьнуудай Соведэй гадаадын хэрэгүүдые эрхилхэ Комиссиин түрүүлэгшэ Д. Т. Шепилов мэдээсэбэ.

В. М. Молотовой хэһэн элидхэлые ба Союзай Соведэй болон Национальностьнуудай Соведэй гадаадын хэрэгүүдые эрхилхэ Комиссинуудай гаргаһан тогтоолые зүбшэн хэлсэһэнэйнгээ һүүлээр, СССР-эй Верховно Соведэй Президиум хадаа «Гитлеровскэ Германида ба Европодохи тэрэнэй нүхэсэгшэдтэ эсэргүү дайнда союз хэхэ тухай, дайнай һүүлээр харилсан ажаллаха ба харилсан туһалалсаха тухай Советскэ Социалистическэ Республиканuудай Союзай ба Великобританиин Нэгэдэмэл Королевствын хоорондо» 1942 оной майн 26-да баталагдаһан Договорые хүсэеэ гээһэн туладань болюулха гэжэ тогтоогоод, зохихо Указ батлан абаба.

1944 оной декабриин 10-да баталагдаһан Франко-Советскэ Договор тухай

«Союз хэхэ ба харилсан туһалалсаха тухай Советскэ Социалистическэ Республиканuудай Союзай ба Французска Республикын хоорондо» 1944 оной декабриин 10-да баталагдаһан Договорые болюулха тухай СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй оруулһан дурадхалые СССР-эй Верховно Соведэй Президиум 1955 оной майн 7-до хаража үзэбэ.

Заагдаһан Договорые болюулха тухай элидхэлые СССР-эй Гадаадын Хэрэгүүдэй Министр В. М. Молотов хэбэ.

Союзай Соведэй ба Национальностьнуудай Соведэй гадаадын хэрэгүүдые эрхилхэ Комиссинууд СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй оруулһан дурадхалые һайшааһан байна, 1944 оной Франко-Советскэ Договорые болюулхыень СССР-эй Верховно Соведэй Президиумдэ һайшаан дурадхана гэжэ Союзай Соведэй гадаадын хэрэгүүдые эрхилхэ Комиссиин түрүүлэгшэ М. А. Суслов мэдээсэбэ.

В. М. Молотовой хэһэн элидхэлые ба Союзай Соведэй болон Национальностьнуудай Соведэй гадаадын хэрэгүүдые эрхилхэ Комиссинуудай гаргаһан тогтоолые зүбшэн хэлсэһэнэйнгээ һүүлээр СССР-эй Верховно Соведэй Президиум хадаа «Союз хэхэ ба харилсан туһалалсаха тухай Советскэ Социалистическэ Республиканuудай Союзай ба Французска Республикын хоорондо» 1944 оной декабриин 10-да баталагдаһан Договорые хүсэеэ гээһэн туладань болюулха гэжэ тогтоогоод, зохихо Указ баталан абаба.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй баталан абаһан Указууд доро толилогдобо.

СССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭИ ПРЕЗИДИУМЭИ УКАЗ

1942 оной майн 26-да баталагдаһан Англо-Советскэ Договорые болюулха тухай

Баруун Германиие дахяад зэбсэглэхэ, барууневропейскэ армн бии болгохо ба дахяад зэбсэглэгдэһэн Баруун Германиие Барууневропейскэ союз ба Хойто-атлантическа бүлэглэл гэдэг сэрэгэй нэгэдэлнүүдтэ оруулхые хараалһан 1954 оной октябриин 23-най парижска хэлсээнүүдые Англи эсэслэн баталаа гэжэ СССР-эй Верховно Соведэй Президиум тоолоно. Тиигэхэ зуураа Англиин правительство германска милитаризмые һэргээн бодхооһон ба тэдэниие зоригжуулһан гол удамаршадай нэгэниинь болоод байна.

Англиин правительствын иимэ ябуулганууд хадаа гитлеровскэ булимтаран орогшодто эсэргүүгээр советскэ ба английска арадуудай хамтаараа тэмсэжэ байһан хүшэр хүндэ үедэ, 1942 ондо баталагдаһан Англо-Советскэ Договорой гол зорилгонуудта үндэһөөрөө зүришэнэ. Хоорондоо нягта хани барисаатай байхые хоёр арадуудай хүсэһэн дээрэһээ баталагдаһан энэ Договорой үндэһөөр Англи ба Советскэ Союз хадаа германска шэнэ агрессиин бии болохо ябадалые зайсуулхын тула бүхы хэмжээнүүдые хамтаараа абаха, Хэлсээ баталагша али нэгэн талада эсэргүү шэглүүлэгдэһэн ямаршье коалицида хабаадалсахагүй, ямаршье союзуудые баталхагүй гэһэн уялга абаһан байгаа.

Договор соо иигэжэ хэлэгдэнэ:

«1). Эб найрамдалые сахиха ба агрессидэ эсэргүүсэхэ зорилготойгоор дайнай һүүлээрхи үедэ хамтаараа ябуулга хэхэ дурадхалнуудые баталан абаха талаар бусад нэгэн һаналтай гүрэнүүдтэй нэгэдэхэ хүсэлтэй байһанаа Договор баталагша Хүндэтэ таланууд мэдүүлнэ.

2). Тиимэ дурадхалнуудай һайшаагдан абтаха хүрэтэр Германиин гү, али Европодо агресси хэхэ талаар тэрээнтэй холбоотой байһан ямар нэгэн гүрэнэй зүгһөө дахяад агресси хэхэ ба эб найрамдал эбдэхэ аргагүй болгохын тула дайнай дүүрэһэнэй һүүлээр өөһэдынгөө шадаха бүхы хэмжээнүүдые тэдэнэр абаха байна». (Договорой 3-дахи статья).

Саашань договор соо иигэжэ хэлэгдэнэ:

«Договор баталагша Хүндэтэ нүгөө талада эсэргүү шэглүүлэгдэһэн ямаршье коалицинуудта хабаадахагүй, ямаршье союзуудые баталхагүй гэжэ Договор баталагша Хүндэтэ таланууд бүхэн уялгаяа үгэнэ» (Договорой 7-дохи статья).

Тэрээнһээ гадна, хэрбээ германска милитаризмын зүгһөө добтолго хэгдэбэлынь бэе бэедээ туһалалсаха гэһэн уялга Договор соо бии юм.

Заагдаһан эдэ уялгануудтаа эрид зүришэхэ зуураа, Англи хадаа германска милитаризмые һэргээн бодхоохо ба Германиин талаһаа шэнэ агрессиин аюул тохёолдуулха гэһэн удхатай парижска хэлсээнүүдтэ оролсоһон байна. Тиихэтээ хамта Англи хадаа Советскэ Союзда эсэргүү шэглүүлэгдэһэн сэрэгэй союзда дахяад зэбсэглэгдэһэн Баруун Германитай сугтаа хамжаба. Англиин хэжэ байгаа иимэ ябуулганууд Англо-Советскэ Договорые сэхээр эбдэһэн ябадал мүн.

Союз хэхэ ба бэе бэедээ харилсан туһалалсаха тухай Англи Советскэ Союз хоёрой хоорондо баталагдаһан Договорые зандань үлөөхэ ба саашадань батадхахын тула Советскэ Союз хэлбэришэгүйгөөр эрмэлзэдэг байгаа. Тиин, советскэ ба английска арадуудай дайшалхы хани барисаагаар бэхижүүлэгдэһэн энэ Договор хадаа хоёр гүрэнүүдэй аюулгүй байдалые хангаха ябадалтай бүрин зохилдоно, англо-советскэ харилсаануудай бии байлга ба хүгжэлгэ Европодо аюулгүй байдал ба эб найрамдалые сахин хамгаалха хэрэгтэ шухала нүхэсэл мүн гэһэн һаналаар Советскэ Союз хүтэлбэри хэдэг һэн.

Германска милитаризмые һэргээн бодхооходо Европын арадуудай эб найрамдал ба аюулгүй байдалда тодхор ушаруулагдаха байһые мэдэжэ байбашье, Англиин правительство хадаа Англо-Советскэ Договорой үндэһөөр өөрынгөө даажа абаһан уялгануудые сэхээр эбдэһэн байна, тиигэжэ энэ Договорыешье юрэнхы дээрэнь болюулһан байна гэжэ СССР-эй Верховно Соведэй Президиум гэмшэлтэйгээр тэмдэглэнэ.

Дээрэ хэлэгдэһэнэй ёһоор, СССР-эй Верховно Соведэй Президиум иигэжэ **тогтооно:**

«Гитлеровскэ Германида ба Европодохи тэрэнэй нүхэсэгшэдтэ эсэргүү дайнда союз хэхэ тухай, дайнай һүүлээр харилсан ажаллаха ба харилсан туһалалсаха тухай Советскэ Социалистическэ Республиканuудай Союзай ба Великобританиин Нэгэдэмэл Королевствын хоорондо» 1942 оной майн 26-да баталагдаһан Договорые хүсэеэ гээһэн туладань болюулха.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ К. ВОРОШИЛОВ.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь Н. ПЕГОВ.

Москва, Кремль,
1955 оной майн 7.

СССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ УКАЗ

1944 оной декабриин 10-да баталагдаһан Франко-Советскэ Договорые болюулха тухай

Баруун Германиие дахяад зэбсэглэхэ, барууневропейскэ армн бии болгохо ба дахяад зэбсэглэгдэһэн Баруун Германиие Барууневропейскэ союз ба Хойто-атлантическа бүлэглэл гэдэг сэрэгэй нэгэдэлнүүдтэ оруулхые хараалһан 1954 оной октябриин 23-най парижска хэлсээнүүдые эсэслэн баталхадаа, Франци хадаа 1944 оной Франко-Советскэ Договорой гол зорилгонуудта үндэһөөрөө зүрилдэһэн уялгануудые өөр дээрээ даажа абаа гэжэ СССР-эй Верховно Соведэй Президиум тоолоно.

Гитлеровскэ булимтаран орогшодто эсэргүүгээр советскэ ба французска арадуудай хамтаараа тэмсэжэ байһан хүшэр хүндэ үедэ баталагдаһан энэ Договорой үндэһөөр Франци ба Советскэ Союз хадаа «Германитай мүнөө хэгдэжэ байгаа дайнай дүүрэһэнэй һүүлээр Германиин зүгһөө гараһан ямаршье һаа, шэнэ аюулые зайсуулхын тула бүхы шухала хэмжээнүүдые хамтаараа абаха, тэрэнэй зүгһөө шэнэ агресси хэхэ арга боломжо олгожо боломоор байһан тиимэ ябуулгануудые һаатуулха» (Договорой 3-дахи статья) гэһэн уялга абаһан юм. Мүн тэрэшэлэн «Договор баталагша Хүндэтэ нүгөө талада эсэргүү шэглүүлэгдэһэн ямаршье коалицинуудта хабаадахагүй, ямаршье союзуудые баталхагүй» гэжэ тэдэнэр уялгаяа үгэһэн юм (Договорой 5-дахи статья).

Тэрээнһээ гадна, хэрбээ германска милитаризмын зүгһөө добтолго хэгдэбэлынь бэе бэедээ туһалалсаха гэһэн уялга Договор соо бии юм.

Заагдаһан эдэ уялгануудтаа эрид зүришэхэ зуураа, Франци хадаа германска милитаризмые һэргээн бодхоохо ба Германиин талаһаа шэнэ агрессиин аюул тохёолдуулха гэһэн удхатай парижска хэлсээнүүдтэ оролсоһон байна. Тиихэтээ хамта Франци хадаа Советскэ Союзда эсэргүү шэглүүлэгдэһэн сэрэгэй союзда дахяад зэбсэглэгдэһэн Баруун Германитай сугтаа хамжаба. Франциин правительствын хэжэ байгаа иимэ ябуулганууд Франко-Советскэ Договорые бүдүүлигээр эбдэһэн ябадал мүн.

Союз хэхэ ба бэеэ бэедээ харилсан туһалалсаха тухай Франци Советскэ Союз хоёрой хоорондо баталагдаһан Договорые зандань үлөөхэ ба саашадань батадхахын тула Советскэ Союз хэлбэришэгүйгөөр эрмэлзэдэг байгаа. Тиин советскэ ба французска арадуудай дайшалхы хани барисаагаар бэхижүүлэгдэһэн энэ Договор хоёр гүрэнүүдэй аюулгүй байдалые хангаха ябадалтай бүрин зохилдоно, франко-советскэ харилсаануудай бии байлга ба хүгжэлгэ Европодо аюулгүй байдал ба эб найрамдалые сахин хамгаалха хэрэгтэ шухала нүхэсэл мүн гэһэн һаналаар Советскэ Союз хүтэлбэри хэдэг һэн.

Германска милитаризмые һэргээн бодхооходо Европын арадуудай эб найрамдал ба аюулгүй байдалда, эгээн түрүүндэ Баруун Германитай хүршэ һууһан гүрэнүүдэй аюулгүй байдалда тодхор ушаруулагдаха байһые мэдэжэ байбашье, Францийн правительство хадаа союз хэхэ ба харилсан туһалалсаха тухай Франко-Советскэ Договорой үндэһөөр өөрынгөө даажа абаһан уялгануудые сэхээр эбдэһэн байна, тиигэжэ энэ договорыешье юрэнхы дээрэнь болюулһан байна гэжэ СССР-эй Верховно Соведэй Президиум гэмшэлтэйгээр тэмдэглэнэ.

Дээрэ хэлэгдэһэнэй ёһоор, СССР-эй Верховно Соведэй Президиум иигэжэ **тогтооно:**

«Союз хэхэ ба харилсан туһалалсаха тухай Советскэ Социалистическэ Республиканuудай Союзай ба Французска Республикын хоорондо» 1944 оной декабриин 10-да баталагдаһан Договорые хүсэеэ гээһэн туладань болюулха.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ К. ВОРОШИЛОВ.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь Н. ПЕГОВ.

Москва, Кремль,
1955 оной майн 7.

М. В. Ломоносовой нэрэмжэтэ Ленинэй орденто, Ажалай Улаан Тугай орденто Гүрэнэй Московско университедтэ

Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин Центральна Комитет ба ...Р-эй Министрнүүдэй Совет хадаа университедэй тогтоһоор 200 жэлэй ...й дашарамдуулан М. В. Ломоносовой нэрэмжэтэ Ленинэй орденто, ...лай Улаан Тугай орденто Гүрэнэй Московско университедэй профес...үүдэй, һургагшанарай, студентнүүдэй болон хүдэлмэрилэгшэдэй кол...ивые амаршална.

Научна ба педагогическа кадрнуудые бэлэдхэлгэдэ, Эсэгэ ороной бо...элхэйн наукые хүгжөөлгэдэ Московско университет өөрынгөө түүхын ...шатада шухала үүргэ дүүргэдэг байгаа. Советскэ засагай тогтоһон...хойшо университет хадаа шэнэ үеын оюун бэлигтэй мэргэжэлтэдые ...эрдэмтэдые бэлэдхэн гаргаа. Тэдэнь Советскэ ороной арадай ажа... наукын ба культурын бүхы һалбаринуудта аша үрэ ехэтэйгээр хүдэл...лжэ байна.

Мүнөөнэй эрхэ байдалда Гүрэнэй Московско университет ба ороной ...дээдэ һургуулинууд коммунистическэ общественые эдэбхитэйгээр бай...агшадые бэлэдхэхэ үүргэтэй. Тэдэнэрынь марксизм-ленинизмын агуу...эл сурталаар хүмүүжүүлэгдэһэн, мүнөөнэй научна эрдэм шудалһан ...нитэ-политическэ ехэ болбосоролтой, манай орондо техническэ ба ...урна саашанхи дэбжэлтын зорилгонуудые шиидхэжэ, арадай ажа... хүгжэлтэдэ советскэ наукын үүргые шууд дээшэлүүлжэ, Советскэ ...алистическэ гүрэнэй хүсэ шадалые бэхижүүлхын түлөө шууд сэхээр ...жэ шадаха шадабаритай хүнүүд байха ёһотой.

Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин Центральна Комитет ба ...Р-эй Министрнүүдэй Совет хадаа эдэ һайн һайхан зорилгонуудые ...элгэдэ шэнэ амжалтануудые туйлахыень Гүрэнэй Московско уни...итедэй коллективтэ хүсэнэ.

КПСС-эй ЦЕНТРАЛЬНА КОМИТЕТ | **ССР СОЮЗАЙ МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕТ**

Московско университедэй 200 жэлэй ойдо зорюулагдаһан баярай заседани СССР-эй Ехэ театр соо болоо

Гүрэнэй московско университедэй 200 жэлэй ойн гүйсэһэн майн 7-ной үдэр, ороной ниитын ба научна ажабайдалдахи энэ гайхамшагта ушарта зорюулагдаһан баярай заседани Москвада СССР-эй Ехэ театр соо болоо.

МГУ-гэй профессорнүүд, һургагшанар, студентнүүд, дээдэ һургуулинуудай, научна эмхи зургаануудай ба ниитын организацинуудай түлөөлэгшэд, советскэ элитэ ехэ эрдэмтэд ба үйлэдбэриин новаторнууд, Советскэ Армиин офицернүүд, культурын ажал-ябуулагшад, залуушуул, хариин оронуудһаа ерэһэн айлшад заседаниин эхилхын урда зал соо суглараад байба.

Үдэшын долоон час. Нэрьемэ альга ташалгаар угтагдан Н. А. Булганин, К. Е. Ворошилов, Г. М. Маленков, А. И. Микоян, В. М. Молотов, Н. С. Хрущев, П. К. Пономаренко, КПСС-эй ЦК-гэй секретарьнууд П. Н. Поспелов ба М. А. Суслов Президиумдэ ерэжэ һууна. Мүн элитэ ехэ эрдэмтэд, университедүүдэй ректорнүүд, студентнүүд ба аспирантнууд, партийна ба советскэ хүдэлмэрилэгшэд президиумдэ һуулсаа.

СССР-эй Дээдэ һургуулинуудай министр В. П. Елютин баярай заседаниие нээхэ зуураа, тобшо үгэ хэлээ. Тиигээд, Московско университедэй түүхэ тухай элидхэл хэхын тулада МГУ-гэй ректор академик И. Г. Петровскийдэ тэрэ үгэ үгөө.

Университедэй 200 жэлэй ойн гүйсэһэнтэй ба Ажалай Улаан Тугай орденоор тэрэнэй шагнагдаһантай дашарамдуулагдан КПСС-эй МГК-гэй секретарь Е. А. Фурцева, СССР-эй Наукануудай академиин президент А. Н. Несмеянов, ВЦСПС-эй түрүүлэгшын орлогшо Л. Н. Соловьев, ВЛКСМ-эй ЦК-гэй секретарь А. Н. Шелепин, студентка Елена Бурлакова гэгшэд амаршалгын үгэнүүдые хэлээ.

Московско университедэй 200 жэлэй ойтой дашарамдуулан Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин Центральна Комитедэй ба СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй тэрээндэ эльгээһэн амаршалга суглаан дээрэ уншагдаа. КПСС-эй Центральна Комитедтэ ба Советскэ правительствода Московско университедэй коллективэй эльгээхэ бэшэг баталан абтаа.

Баярай заседаниин һүүлээр ехэ концерт болоо.

ССР Союзай Оборонын Министрын ПРИКАЗ

1955 оной майн 9 | *№ 81* | *Москва город*

Нүхэд солдадууд ба матросууд, сержантнууд ба старшинанууд!

Нүхэд офицернүүд, генералнууд ба адмиралнууд!

Советскэ гүрэнэй Зэбсэгтэ Хүсэнүүд хадаа антигитлеровскэ коалициин—Францийн Англиин ба США-гэй сэрэгүүдтэй дайшалхы холбоо барисаатайгаар ябажа, арбан жэлэй саада тээ фашистска булимтарагшадые бута сохиһон ба бүхэдэлхэйн-түүхэтэ илалта туйлаһан байна.

Бүгэдэарадай һайндэр — Илалтын Үдэртэй дашарамдуулан Советскэ Армиин ба Далайн-Сэрэгэй Флодой бүхы личнэ составые, Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуухэ дайнда бүхы хабаадагшадые амаршалнаб, дайшалхы техникые ба буу зэбсэгые шудалалгадань, сэрэгэйнгээ шадабариие дээшэлүүлгэдэнь, хододоо дайшалхы бэлэн байлгадань Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй сэрэгшэдтэ шэнэ, бүри ехэ амжалтануудые хүсэнэб.

Фашизмые илалта түгэлдэрөөр бута сохиһоор арбан жэлэй ойе тэмдэглэжэ, **захирхамни:**

Мүнөөдэр майн 9-дэ манай Эхэ ороной столица—Москвада, союзна республиканuудай столицануудта ба герой городууд: Ленинградта, Сталинградта, Севастопольдо, Одессэдэ—артиллерийскэ гушан буудалгаар салют хэхэ.

Манай Советскэ Эхэ орон мандаха болтогой!

Агуухэ советскэ арад, тэрэнэй шэн зоригто Зэбсэгтэ Хүсэнүүд мандаха болтогой!

Манай түрэл Советскэ Правительство мандаха болтогой!

Манай бүхы илалтануудые зоригжуулагша ба эмхидхэгшэ — Советскэ Союзай Коммунистическэ парти мандаха болтогой!

Манай Эхэ ороной эрхэ сүлөөгэй ба бэеэ даанхай байдалай түлөө байлдаануудта наһа бараһан геройнуудта хэтэ мүнхын алдар соло!

ССР Союзай Оборонын Министр Советскэ Союзай Маршал Г. ЖУКОВ.

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

Малшадай эрилтые иигэжэ харюулнабди

Манай колхозой нийтын малажал жэлһээ жэл бүри хүгжэжэ байна. Малшадай оролдосотой ажалай аша үрэ эли бодо харагдана. Колхознай нийтынгээ мал үсхэбэрилгын гүрэнэй түсэбые бүхы түрэлөөрнь дүүргээ.

Партиин ЦК-гэй январска Пленумэй шиидхэбэреэр зоригжоһон манай колхозой гэшүүд арга боломжонуудаа хаража үзөөд, хонидойнгоо тоо 2,2 дахин олошоруулха гэжэ шиидээ. Хони үсхэбэрилгэдэ түрүү аргануудые үргэнөөр нэбтэрүүлэн, хонидһоо нооһо, хайшалалгые горьтойхоноор ехэдхэхэ байнабди. Үнеэдэй үүлтэрые һайжаруулжа, һү һаалгые 3 дахин ехэ болгохо, мүн нийтын малда тэжээлэй бата бэхи база байгуулха, типовой, дулаан байрануудые олоор бариха, ажал ехэтэй хүдэлмэринүүдые механизацилха гэхэ мэтын ехэхэн хүдэлмэри хэгдэхээр хараалагдана.

Малай тоо толгойе олошоруулха ба ашаг шэмэ үгэлгыень дээшэлүүлхэ тухай хэмжээ-ябуулгануудые зохёохо зуураа, колхозой коммунистнууд урда жэлнүүдтэ гаргаһан алдуу дутуунуудаа хараадаа абалсаһан байна. Жэшээнь, урдань партийна организаци колхозой центрһээ холо ажаһуудаг малшадай дунда нийтэ-политическэ хүдэлмэри һулаар ябуулдаг, тэндэхи малшадай байра байдалые һонирходоггүй байһан юм. Эндэхи олохон гүүртэ, отарануудта ажалладаг малшадай культурна эрилтэнүүд хангагдадаггүй байгаа.

Колхозой партийна организаци болон правлени малшадай дунда нийтэ-политическэ, культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэрине шэпэдхэн һайжаруулха зорилгоор үнгэрһэн жэлэй ноябрь һарада Угнасай гэжэ нютагта культбаза эмхидхэһэн байна. Тэндэ колхозой һүнэй-товарна фермэ байрладаг, 30 гаран малшад ажалладаг юм. Тэдэнэр мүнөө эндэхи культбазадаа сүлөөтэй сагаа культурнаар үнгэргэнэ. Культбазадань радиоприёмник тодхогдонхой, шатар, даам, домино, мүн ураһайханай, политическэ болон хүдөө ажахын литература, тэрэ тоодо бурят-монголой уранзохёолшодой номууд олон бии. Шэнэ газетэ, журналнууд саг соогоо асарагдажа байдаг. Эндэ харуулан ойлгуулха агитаци үргэнөөр хэрэглэгдэжэ, «Дайшалхы хуудаһанууд» болон «Молнинууд» гаргагдана. Ханын газетэдэ түрүү малшадай ажалай дүй дүршэл тухай хөөрэһэн материалнууд, мүн ажалдаа ханамжагүйгөөр хандадаг хүнүүдые шүүмжэлһэн бэшэгүүд толилогдоно. Колхозой нийтын ажахын хүгжэлтые харуулһан диаграмманууд, мүн партиин ЦК-гэй январска Пленумэй тогтоолой үндэһөөр 1955—1960 онуудта малажалһаа ашаг шэмэ абалгые ехэдхэхэ тухай колхозой баталан абаһан хэмжээ-ябуулгануудые харуулһан диаграмманууд эндэ бии. Гоёор түхеэрэгдэһэн показателиин доскада үнеэдһээ һү ехээр һаадаг болоһон һаалишадай нэрэнүүд, мүн малшадай олоһон ажалта үдэрнүүд бэшэгдэдэг байна.

Угнасай нютагта культбаза эмхидхэхэ зуураа колхозой партийна организаци эндэхи магазинай, ветеринарна пунктын хүдэлмэринүүдые гуримшуулха талаар ехэхэн хүдэлмэри хэһэн байна. Мүнөө малшад эндэхи магазинһаа үргэн хэрэглэлэй эд бараа элбэгээр абаха аргатай, недели бүхэндэ бани түлигдэдэг, малшадта медицинскэ туһаламжа үзүүлэгдэжэ байдаг. Һаяар эндэ медицинскэ пункт нээгдэхэ юм.

Культбазые даагшаар эдэбхитэй комсомолец Гомбо Доржиев томилогдонхой. Нүхэр Доржиев малшадай дунда агитационно-нийтын хүдэлмэри таһалдалгүйгөөр ябуулна. Культбазада үнгэргэхэ хэмжээ-ябуулгануудаа олоной хабаадалгатайгаар түсэблэжэ, гүүртэ, отаранuудаар тараадаг юм. Тиимэһээ холын малшад культбазада хэзээ, юунэй болохые урид мэдэжэ байдаг.

Малшадай культурна эрилтэнүүдые хангалгада культбазын нүлөө ехэтэй байһаниинь элитэ байна. Угнасайн культбаза 3—4 модоной газарта оршодог хонидой 6 отара, үхэрэй 4 гүүртэнүүдтэ ажалладаг малшадые хангадаг юм. Эдэ гүүртэ, отарануудай малшад культбазын эмхидхэгдэһэнһээ хойшо орон доторoo, мүн хилын саана боложо байгаа шэнэ һонинуудые саг доронь мэдэдэг болонхой. Тусхай тогтоогдоһон үдэрнүүдтэ гүүртэ, отарануудай малшад эндээ сугларжа, лекци, хөөрэлдөө шагнадаг, кино харадаг, мүн социалистическэ мүрысөөнэй дүнгүүдые гаргалгада зорюулагдаһан суглаан эндэ үнгэргэгдэдэг байна.

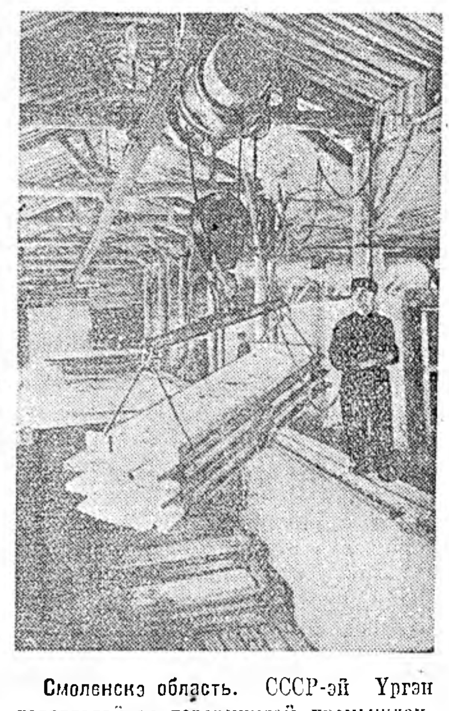
Культбазаһаа гадна, колхозой малажалай бусад 11 точконуудта ажалладаг малшадые хангахын тулада 3 улаан булан эмхидхэгдэнхэй. Тэндэ радиоприёмнигууд тодхогдонхой, газетэ, журналнууд олоор эльгээгдэжэ байдаг.

Малшадай дунда, ябуулагдадаг агитационно хүдэлмэри гансал культбазада үнгэргэгдөөд хизаарлагдана бэшэ, харин отара, гүүртэ бүхэндэ агитаторнууд ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулдаг байна. Парторганизациин агитколлектив 15 хүнһөө бүридэнэ. Тэдэнэй олониинь малажал дээрэ хүдэлмэрилдэг юм. Түнгээнэй долоон жэлэй һургуулиин багшанар нүхэд Доржиев, Очиров, Базарова, Раднаев болон бусад агитационно хүдэлмэридэ ехэ эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг.

Колхозниигудай эдэбхи хэшээлые бадаргаха, ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ хэрэгтэ социалистическэ мүрысөөнэй туйлай ехэ удхашанартай дээрэһээ мүрысөөндэ бүхы колхозниигуудаа хабаадуулхые оролдонобди. Малшадай дунда дэлгэрһэн мүрысөөндэ һаалишад С. Эрдынеева, Д. Ламажапова түрүүлнэ. Угнасын фермын һаалишад Д. Надмитова, Ж. Балданова гэгшэдэй жэшээтэ ажалые тэмдэглэхэ хэрэгтэй.

Гэхэ зуура, колхозой партийна организациин болон правлениин хүдэлмэридэ ехэхэн дутагдалнууд бии. Нэн түрүүнлэ малажалай кадрнуудые хүмүүжүүлхэ, тэдэнэй мэргэжэлые дээшэлүүлхэ айхабтар шухала хэрэгые бидэ һайнаар табижа шадаагүйбди, зоотехническэ һуралсал муугаар ябана. Нийтэ-политическэ хүдэлмэридэмнай мүн лэ ехэхэн дутагдалнууд бии. Нийтынгээ малажалые хүгжөөхэ, ашаг шэмэ үгэлгые эрид дээшэлүүлхэ зорилго урдаа табяад байхадаа, партийна организаци малшадай дунда үшөө ехэ хүдэлмэри саашадаа ябуулха зэргэтэй байна.

Б. Дармаев, Курумканай аймагай Кировэй нэрэмжэтэ колхозой парторганизациин секретарь.

Смоленскэ область. СССР-эй Үргэн хэрэглэлэй эд товарнуудай промышленностиин министерствын зургаадахи барилга-хабсаралгын управлениин хабсаргагдадаг түмэр-бетонно завод Ярцевтэ ашаглалгада оруулагдаба. Тэрэ завод жэл соо 4 мянга шахуу кубическа метр хабсаргагдамал түмэр бетон үйлэдбэрилхэ юм. Түмэр бетон гаргаха ажалынь гүйсэд механизировалагданхай.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: моторист Е. Д. Чибисов бэлэн болоһон түмэр-бетонно плитануудые гаргажа байна.

ТАСС-эй фотохронико.

Колхозно залуушуулай хүсэл

Газар дэлхэйе хүсөөр эзэмдэхэ гэһэн тэнэг бодол баримталжа дэлхэйн хоёрдохи дай үүдхэһэн фашистска Германиин дээрмэшэ армиие манай алдарта армиин үй һамна сохижо, илалтын тугые мандуулһанһаа хойшо арбан жэл үнгэрбэ.

Бидэнэр, советскэ залуушуул үнгэрһэн арбан жэл соо эхэ эсэгэнэртэйгээ, аханар, эгэшэнэртэйгээ хамта хүдэлмэрилжэ, Эхэ оронойнгоо хүсэ шадалые бүри ехэ болгообди. Советскэ гүрэнэйнгөө өөрыгөө хамгаалха хүсэ шадалые саашадаашье бэхижүүлхын түлөө оролдохобди.

Атомна дай зайсуулан хорихые уряалһан Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй Хандалгада гараа табиха зуураа, манай колхозой залуушуул бүхы оронойнгоо залуушуултай, комсомолецуудтай хамта: «Манда дайн сэрэг хэрэггүй. Эдир наһанайнгаа эршэ хүсые алдарта ажалдаа зорюулжа, хүхижэ сэнгэжэ, һуража ябахаяа хүсэнэбди!» гэжэ мэдүүлнэбди. Манай колхозой комсомолецууд ба залуушуул кукуруза ургуулха комсомольско-залуушуулай звено 5 хүнһөө байгуулаад, 40 га дээрэ кукуруза ургуулхань.

Мүн манай комсомолецууд болон залуушуул малажалда, хабарай тарилга дээрэ олоороо хүдэлнэ.

Эб найрамдалые үнэн зүрхэнһөө хүсэжэ, Хандалгада гараа табиһан бидэ, комсомолецууд болон залуушуул, дэлхэй дээрэ эб найрамдалай илахые хүсэн майн 9-нэй Илалтын Үдэрые угтаабди.

Ж. Намсараев, Хориин аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой комсомольско организациин секретарь.

Научно-техническэ талаар харилсан ажаллаха Советско-Польско Комиссиин наймадахи сессиин болоһон тухай
КОММЮНИКЕ

Научно-техническэ талаар харилсан ажаллаха Советско-Польско Комиссиин наймадахи сесси энэ оной апрелиин һүүл багта Варшавада болобо. Хани барисаанай оршон байдалда үнгэрһэн энэ сесси дээрэ бэс бэедээ научно-техническэ туһаламжа хүргэжэ үргэлжэлхэ ба үйлэдбэриин дүй дүршэлые андалдан абалсаха тухай протокол баталагдаба.

Ууралаар хүдэлдэг электростанцинуудай тогтомол проектнүүдые, бетонно ба шлакобетонно хэрэгсэлнүүдые үйлэдбэрилдэг заводуудай проектнүүдые, энергетическэ түхеэрэлгэ, хүдөө ажахын, электрическэ ба бусад машинануудые үйлэдбэрилхэ талаар чертёжууд ба технологическа дансануудые, зарим химическэ продуктнууд ба медицинскэ препарадуудые үйлэдбэрилхэ талаар дансануудые Советскэ Союз Польско Арадай Республикада дамжуулан үгэхэ юм гэжэ сесси дээрэ шиидхэгдээ.

Тэрээнһээ гадна, хада уулын баялигые шэнжэлхэ талаар, энергетикын, геологиин, барилгын, хүнгэн промышленностиин, хүдөө ажахын, түмэр замай транспортын талаар туйлагдаһан амжалтануудтай танилсуулхын тула Советскэ Союз польско мэргэжэлтэдые хүлеэн абаха байна. Мүн тэрэшэлэн наука ба техникын элдэб асуудалнуудаар заабари зүбшэл үгэхынь тула Советскэ Союз өөһэдынгөө мэргэжэлтэдые Польша эльгээхэ юм.

Машина бүтээлгын, химическэ эдеэ хоолой, саарһанай, фармацевтическэ промышленностиин, мүн элүүрые хамгаалгын талаар туйлагдаһан үйлэдбэриин дүй дүршэлые ба шухала дансануудые Польско Арадай Республика Советскэ Союзда дамжуулан үгэхэ юм. Мүн тэрэшэлэн Польшын арадай ажахын зарим һалбаринуудта туйлагдаһан амжалтануудтай советскэ мэргэжэлтэд танилсуулагдаха байна.

Энэ комиссида Советскэ Союзай зүгһөө оролсоһон түлөөлэгшэд Польшодо байха зуураа хэдэ хэдэн промышленна предприятинуудай ба научно-шэнжэлэлгын эмхи зургаануудай, тэрэ тоодо Ленинэй нэрэмжэтэ металлургическа комбинадай, хүнгэн автомобильнуудые гаргадаг заводой, станогуудые үйлэдбэрилдэг заводуудай, нүүрһэнэй шахтануудай ба бусад предприятинуудай хүдэлмэритэй танилсаһан байна.

СССР США хоёрой бэе бэедээ хүдөө ажахын делегацинуудые эльгээлсэхэ тухай

Советскэ Союзай ба Холбоото Штадуудай бэе бэедээ хүдөө ажахын делегацинуудые эльгээлсэхэ тухай «Де-Мойн Реджистер» гэжэ американска газетын дурадхал оруулһантай дашарамдуулан Советскэ правительство хадаа тус дурадхалые дэмжэжэ байһан тухайгаа США-гэй правительствода энэ оной мартын 10-да мэдээсээд, энэ дурадхалда США-гэй правительствын ямараар хандажа байһые мэдэхые хүсэһэн байгаа. Энээн тухай урда тээнь хэблэлдэ мэдээсэгдээ һэн.

США-гэй посольство СССР-эй МИД-тэ майн 4-дэ иигэжэ мэдээсээ. США-гэй ба СССР-эй бэе бэедээ хүдөө ажахын делегацинуудые эльгээлсэхые Американска правительство зүбшөөнэ. Советскэ хүдөө ажахын делегациин гэшүүдтэ, тэдэчине энгэй хүнүүд гэжэ тоолоод иммиграционно тусхай гуримуудые хэрэглэн 1955 оной зунай һарануудта США-да ошохо визэнүүдые үгэхөөр гүрэнэй департамент бэлэн байна гэжэ посольство мэдээсээ. Тиихэдээ, хэрбээ советскэ хүдөө ажахын делегациин гэшүүдэй тусхай статудтай байгаа һаань, тэдэндэ албанай визэ үгтэхэ гэжэ посольство мэдүүлээ.

США орохо советскэ хүдөө ажахын делегациин гэшүүд тусхай статудтай байха юм гэжэ СССР-эй МИД США-гэй посольстводо майн 6-да мэдээсээ. Тиигэбэл юрын бэшэ, харин албанай визэнүүд үгтэхэ. Энэ ушарта хурганuудайнгаа мүр сараа дараха ба урда тээнь дурсамжадаһан анкедүүдтэ гар табиха ябадал хэрэглэгдэхэгүй байна гэжэ США-гэй посольство мэдээсээ. Советскэ хүдөө ажахын зохихо ведомствонуудэй ба научна эмхи зургаануудай түлөөлэгшэд, тэрэшэлэн совхозуудай ба колхозуудай түлөөлэгшэд делегациин составта орохо байна.

(ТАСС).

Хүндэтэй болоһон наймаалагшад

Ахын аймагай худалдаа наймаанай түрүү хүдэлмэрилэгшэд КПСС-эй ЦК-гэй январска Пленумэй шиидхэбэрине зүбшэн хэлсээд өөһэдынгөө хүдэлмэридэ эрид хубилалта хэхэ гэжэ шиидээ. Тэдэнэй тоодо «Улаан Малшан» колхозой дэргэдэхи магазинай наймаалагша нүхэр Рабжаева, Кировэй нэрэмжэтэ колхозой дэргэдэхи магазинай наймаалагша нүхэр Гергенов гэгшэд оролсоно.

Эдэ колхозуудай малай фермэнүүд центрһээ 15—30 километрын газарта байрланхай юм. Тэндэ ошохын тулада гансахан лэ эмээл морёор ябаха хэрэгтэй. Эдэ нүхэд малшадые нүүдэл наймаагаар хангахын тулада тусхай график зохёогоод, неделидээ хэдэн дахин гүүртэнүүдтэ ошожо эдеэ хоолой ба эд бараанай элдэб олон зүйлнүүдые наймаална. Фермэнүүдэй малшад наймаалагшад нүхэд Рабжаева, Гергенов гэгшэдтэ һайнаар хүдэлмэрилдэг дээрэһээн баясхалан хүргэдэг байха юм.

Д. Данилив.

Агитаторай хөөрэлдөө үнгэргэһэнэй һүүлээр...

Агитатор Дамба Аюшеев Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой хоёрдохи бригадын гэшүүдэй дунда ехэ хүндэтэй болонхой. Энэ колхоз эмхидхэлэй ба ажахынгаа талаар Түнхэнэй аймагай эгээн гээгдэнги колхозуудай нэгэниинь байһан юм. Партиин ЦК-гэй сентябрьска Пленумһээ хойшо колхозой гэшүүд нийтынгээ ажахые һэргээн хүгжөөхэ зорилгоор горьтойхон хүдэлмэри хээ.

Колхозой парторганизациин агитаторнууд парти, правительствын һүүлэй үедэ баталан абаһан тогтоолнуудай удхашанарые колхозниигуудта гүнзэгыгөөр ойлгуулха гэжэ оролдоно. Апрель һарын эхин багаар агитатор Аюшеев партиин ЦК-гэй январска Пленумэй шиидхэбэринүүдээр колхозой хоёрдохи бригадын гэшүүдэй дунда хөөрэлдөө үнгэргөө һэн.

—Манай колхоз 1960 ондо тарялангай газарай гектар бүриһөө дундa зэргээр 2 дахин ехэ ороохо абаха түсэбтэй,—гэжэ агитатор хөөрөөгөө эхилбэ.—Энэ зорилгые бэелүүлхын тулада бидэнэр энэ жэлһээ эхилэн агротехническэ хэмжээ-ябуулгануудые үргэнөөр ябуулха ёһотойбди...

Саашань агитатор бригадын гэшүүдэй зорилго тухай хөөрэбэ. Бригадын гэшүүд хөөрэлдөөндэ эдэбхитэйгээр хабаадалсажа, хүдэлмэридөө бии байгаа дутагдалнуудые элирүүлээ һэн. Апрель һарын эхеэр бригадын поли дээрэ хэгдэхэ агротехническэ хүдэлмэринүүд унжагайрһан байгаа. Энэ хүдэлмэриие дары түргэдхэхэ гэжэ бригадынхид шиидээ. Бригадын гэшүүн бүхэн уялгануудые абаа.

— Бишье шадал соогоо хүдэлмэрилхэмни, — гэжэ наһатай болоһон үбгэжөөл Х. Шаракшинов агитаторта мэдүүлээ һэн.

Нүхэр Шаракшинов поли дээрэ наг шэбхэ, шубуунай аргал шэрэхэ гэжэ шиидэһэн байгаа. Нүхэр Шаракшинов уялгадаа һайнаар хандажа, үдэрэйнгөө даалгабарине 110—120 процент дүүргэдэг байна.

Үбгэжөөлэй жэшээгээр бригадын гэшүүд Л. Замбулаева, Ж. Балданов, Д. Доржиев болон бусад нормоёо үлүүлэн дүүргэдэг болоо.

С. Андыков.

ДЭБЖЭЛТЫН ЗАМААР

Маленковой нэрэмжэтэ колхозой гэшүүд малажалһаа ашаг шэмэ абаха даабарине ойрын хоёр жэл соо дүүргэхын түлөө тэмсэнэ

Газаа үшөө харанхы, тойроод хон жэн, булта унтажа байһан хэбэртэй. Харин нэгэ хүн фонарь бариад хото хорёо соогуур ябажа харана, бүдүүгээр татажа хоолойгоо заһана. Һүүлээрнь урдуураа үүдэтэй нэгэ багахан гэртэ орожо, фонаряа баруун ханада үлгэжэ байхадаа «5 час боложо, үүрэй сайханъ дүтэлбэ хаяа. Үнеэднай хэр байна хаб» гэжэ аман соогоо дуугарна.

Уланшьгүй, газаа хүн үүдэ тоншобо. Пэшэнэйнгээ урда һуугаад галаа носоожо байһан Кузьмич үбгэн хүл дээрээ бодожо, «юрэдөө, энэ Катя Кожевинаһаа бэшэ хэн иимэ эртэ ерэхэ һэм, нилээд оролдосотой, ажалдаа дуратай басаган даа» гээд үүдээ нээнэ. Газааһаа хоёр хүнэг бариһан, хара хүрин халаадтай нэгэ басаганай орожо ерээд «мэндэ, Кузьмич, һүниие һайн үнгэргэбэ гүт, үнеэднай хэр байнаб» гээд гэрэй хойто үүдээр газаашаа гарахадань «һайн даа, булта һайн» гэжэ дуугараад, Кузьмич үбгэн гээгдэнэ.

Екатерина Кожевина үнеэдэй байрада орожо, ханада үлгөөтэй байһан фонарьнуудые носооно. Байра соо һаруул боложо, хэбтэжэ байһан үнеэдынь эзэнэйнгээ ерэхэдэ бодожо. Юунһээ эхилхэ бэлэйб гэһэндэл, Катя нэгэ бага зогсожо байтараа үнеэдээ эрьежэ хараад, үүдэнэй хажууда байһан томо бочко cooһoo аятайхан үнэртэй силос абажа, кормушкануудсоо хэнэ. Тиигэһээр байтарнь үүдэн нээгдэжэ, газааһаа Зинаида Коренева Екатерина Джигитканова хоёр энеэлдэһээр орожо ерэнэд.

—Шимнай ямар эртэ ерэбэш, яагаа яаралтай шэнги байнаш,—гээд орожо ерэһэн басагадай нэгэниинь дуугарна.

—Юун болохо һэм даа. Юундэшьеб, эртэ һэреэд, нойрни сэлмэшоо. Мүнөөдэр үглөөнэй хүдэлмэриин һүүлээр үйлэдбэриин зүблөөн боложо, үнгэрэгшэ хахад жэл соохи ажалай дүн гаргагдаха гэжэ үдэшэ клуб соо Александр Викторовичһээ дуулаа һэм. Таанар тэрэниие дуулаа һэн гүт?—гээд Катя асууна.

—Бишье тиигэжэ дуулаа һэм. Теэд ямар асуудалые гол түлэб болгон зүблөөн дээрэ табиха ёһотой гээшэб даа,—гээд Зинаида Коренева хэлэнэ.

Тэжээлэй база байгуулха асуудалһаа бэшэ, мүнөө үедэ ямар тиимэ шухала асуудал байхаб даа. Мүнөө бидэ бүдүүн тэжээлээр хүсэд хангагданхайбди. Теэд шэмэтэ, концентрированнэ тэжээлнүүд дутана ха юм. Энэ иимэ һайн силос үнеэдтээ садатарнь үгэжэ байгаа һаа, ши өөрөө үнгэрэгшэ хахад жэл соо 457 литрһээ дээшэ һааха байгааш. Үнеэн бүриһөө сохом 600 литр хүрэтэр һү һааха һэнш,—гэжэ Катиин Зинаида хэлэхэдэ, хажуудань байһан Катя Джигитканова «энэ ехэ зүб» гэжэ дуугарна.

Тиигэһээр һаалишадай бултадаа сугларжа, үглөөнэй хүдэлмэреэ эхилхэдэнь үнеэдэй байра соо абяа шэмээн таһаралдахаяа болино. Ханын хажуугаар жэрысэ табигдаһан кормушканууд cooһoo үнеэд хангалтамаар үнэртэй силос ехэ амтархажа эдинэ. Шанга шүрбэһэтэй залуу һаалишад үнеэдээ шууяса һаана, хүнэгүүдэй дүүрэхэлээр һуеэ батууд соо эюулнэ, ямар үнеэнһээ хэды шэнээн һүн һаагдаһыень тэмдэглэнэ. Тиигээд һүүлээрнь үнеэдээ гагаашань гаргажа үбһэ үгөөд, хотоёо аргал шэбхэһээнь сэбэрлэһэнэйнгээ һүүлээр үүдэ үрхыень нээжэ һалхитуулна.

10 час багта үглөөнэй хүдэлмэри дүүрэжэ, һаалишад, малшад улаан булангдаа суглaрна. Колхозой түрүүлэгшэ Александр Викторович Даненберг малшадай орожо ерэхые хүлеэжэ һууһанаа хүл дээрээ бодожо, сугларагшадые һууxыень урина. Тиигээд «хүдэлмэриингөө энэ забһарта түргэхэн үйлэдбэриин зүблөө хэжэ, ажал тухайда хөөрэлдэхэ гэжэ таниие ерэхэ гүүлээ һэм» гэжэ тэрэнэй хэлэхэдэ хоорондоо хөөрэлдэжэ, энеэлдэжэ байһан малшад шэмээгүй болоно.

—«Малажалай продуктнуудые үйлэдбэрилгые ехэдхэхэ тухай» партиин ЦК-гэй январска Пленумэй шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын түлөө хүдөөгэй ажалшад ехэ оролдолго гаргажа байна. Түсэблэлгын шэнэ гуримай ёһоор колхозууд болон совхозууд табанжэлэй түсэб зохёоходоо, хэрэглэгдээгүй байһан арга боломжонуудаа элирүүлжэ, малажалһаа ашаг шэмэ эрид дээшэлүүлхэ хэмжээ-ябуулгануудые хараалһан байна. Тэрэшэлэн манай колхоз табанжэлэй түсэб зохёоходоо, 1960 он болотор нютагай үүлтэрэй үнеэн бүхэнһөө жэл соо 1100 литр хүрэтэр һү һаадаг болохо гэжэ хараалһан байна. Энэ хадаа урдань малажалаараа ехэ гээгдэнги байһан манай колхоздо тиимэ бэлэн хэрэг бэшэ гэжэ мэдэгдэнэ. Теэд манай малшад зохёоһон түсэбөө бэелүүлхэ гэжэ ехэ оролдолго гаргана. Энэнь юун дээрэһээ харагданаб гэхэдэ, шэмэтэ, концентрированнэ тэжээлээр дутажашье байжа, үбэлэй, хабарай бэрхэшээлтэй һарануудта манай һаалишад һү һаалгые 1,5 дахин дээшэлүүлээ. Ажахын үнгэрэгшэ хахад жэл соо манай колхоз фуражна үнеэн бүхэнһөө 361 литр һү һаажа, аймаг соогоо түрүү һуури эзэлээд, республикын эрхим колхозуудай зэргэдэ оролсоо. Тиихэдэ, манай һаалишад, жэшээнь, Екатерина Кожевина энэ саг соо 656 литр, Екатерина Джигитканова — 462 литр, Зинаида Коренева 457 литр һү һаажа, республикын түрүү һаалишадай зэргэдэ ябана. Мүн һаалишад Мария Балуева, Ирина Русакова, Клавдия Абатурова, Александра Наргулева гэгшэд һайн амжалтануудые туйлажа, аймагай эрхим һаалишадай зэргэдэ оролсоно. Түрүү һаалишадай тоо манай колхоздо һара бүри олошоржо байна. Колхозой правлени ба партийна эхин организаци үнгэрэгшэ хахад жэл соо хэгдэһэн хүдэлмэриин дүнгые хаража үзэхэдөө, ерэхэ табанжэлэй эсэстэ хараалагдаһан малажалһаа абаха продукциин хэмжээе ойрын хоёр жэл дүүргэхэ арга боломжо бии гэжэ тэмдэглэбэ. Энээниие таанар ямар гэжэ һананат, хайшан гэжэ ажалаа эмхидхээ һаа, тэрэниие бэелүүлхэбибди,—гээд Александр Викторович һаалишадые шэртэн харана.

Урдахи зорилгоёо һайн мэдэһэн һаалишад, малшад түрүүлэгшые удаан хүлеэлгэнэгүй. Сонхын хажуула һууһан Екатерина Кожевина бодожо,—«дүүрэнгүй яаха һэм. Мүнөө жэлдэ үнеэн бүхэнһөө 1000 литр хүрэтэр һү һаажа шадаха аргатайбди гэжэ һананаб. Ерэхэ 1956 ондо үшөө 100 литрээр дээшэлүүлхэ арга боломжо олдохо байха. Гансал эндэ тэжээлэй база, манай эмхитэй ажал хэрэгтэй. Би өөртөө даалгагдаһан 14 үнеэнһээ мүнөө жэлдэ 1000—1000 литр һү һаахаб гэжэ мэдүүлнэб»,—гэжэ хэлээд һууна.

—Тэжээлэй бии байгаа һаань, һү һаахал байхабди. Силос болон концентрадай дутамаг дээрэһээ мүнөө һүн үшөө багаар һаагдана. Хэрбээ эдэ тэжээлнүүдээр үнеэдээ һайн хангаа һаа, бишье үнеэн бүхэнһөө 1000 литрһээ бага бэшые һаахаб, — гээд Зинаида Коренева хэлэнэ.

—Үгы, кукуруза ехээр ургуулха гэжэ хэлсэһэмнай яагаа һэм, — гээд Клавдия басаганай дуугархадань, фермые даагша Никифор Иванович Кокорин: «кукуруза тарихабди. Энэ ургаса ехэтэй культурые һайнаар ургуулаагүй һаа, тэжээлэй базые байгуулха асуудалые шиидхэжэ шадахагүйбди. Мүнөө хабар 70 гектар кукуруза тарихдаха байна. Хэрбээ энээнээ һайнаар ургуулбал, үнеэн бүхэндэ 6—7 тонно силос дараха, ехэхэн хэмжээнэй ороoһо суглуулха аргатай болохобди»,—гээд хэлэнэ.

Һаалишад Клавдия Абатурова, Ирина Русакова ба бусад үгэ хэлэхэдээ, энэ даалгабарине дүүргэхээр бэлэн байһанаа мэдүүлбэ.

Зай, иигээд ямар тогтоомжо абахабибди,—гээд түрүүлэгшын хэлэхэдэ, «Мүнөө жэлдэ үнеэн бүриһөө 1000 литр һү һаажа 1956 ондо 1100 литр хүргэхэ», «Кукурузынгаа поли дээрэ 350 тонно наг шэбхэ шэрэхэ» гэһэн дурадхалнууд эндэ тэндэһээ орoно. Иигэжэ тогтоогоод, малшадай һууриһаа бодожо байхада «намда үшөө нэгэ һанамжа байна» гээд Екатерина Кожевина шангаар хэлэнэ. Малшад дахин һууридаа һууна. «Иимэ уялга абаад байхадаа, бидэнэр өөһэдынгөө хүршэ XVIII партс'ездын нэрэмжэтэ колхозойхидые социалистическэ мүрысөөндэ уриха ёһотойбди гэжэ һананаб».

—Энэ ехэ зүб, мүрысөөндэ уриһан хандалга тэдэнэртэ мэнэ гэһээр эльгээхэ,—гэлсээд бултадаа шиидэбэ. Иигэжэ һүнэй-товарна 1-дэхи фермын һаалишад хүршэнэртээ мүрысэн, үнеэдһээ һү ехээр һаахын түлөө бүри эршэмтэйгээр тэмсэхэнь.

* * *

КПСС-эй ЦК-гэй сентябрьска Пленумэй һүүлээр Баргажанай аймагай Сувинска сельсоведэй ажалаараа ехэ гээгдэнги хүршэ хоёр колхоз нэгэдэжэ, Маленковой нэрэмжэтэ колхоз болоһон юм.

Партиин уряагаар ошоһон коммунист Александр Викторович Даненбергые колхозниигууд нэгэн һанаагаар түрүүлэгшэ болгон һунгаа. Энээхэн турша соо малажалаа хүгжөөхын тулада тус колхоз бага бэшэ хүдэлмэри ябуулаа. 1953—1954 онуудай үбэлжэлгэдэ Маленковой нэрэмжэтэ колхозой гэшүүд аймаг соогоо эгээн түрүүн һаамхай үнеэдээ дулаан байрада оруулжа, дулаан байрада байлгажа һаадаг болоһон юм. Түрүү аргануудые үргэнөөр хэрэглэн, малай эдеэлүүлгэ, харууһалгые зоотехническэ заабариин ёһоор эмхидхэһэнэй ашаар үнгэрэгшэ жэлдэ үнеэн бүхэнһөө 613—631 литр һү һааһан байна. Тиихэдэ колхозой түрүү һаалишад, жэшээнь, Екатерина Кожевина, Екатерина Джигитканова, Зинаида Коренева болон бусад фуражна үнеэн бүхэнһөө 800—914 литр һү һааһан байна.

Үнгэрэгшэ жэлдэ туйлаһан түрүүшын амжалтаяа энэ колхозойхид мүнөө жэлдэ улам бэхижүүлээ. Ажахын малаа һайн тэжээлээр хангажа, ажахын түрүүшын хахад жэл соо нютагай үүлтэрэй үнеэн бүхэнһөө 361—361 литр һү һаажа, аймаг соогоо түрүү һуури эзэлээд, республикын түрүү колхозуудай зэргэдэ оролсоо. Түсэблэлгын шэнэ гуримай ёһоор Маленковой нэрэмжэтэ колхоз табанжэлэй түсэб зохёожо, ажалаа гаа саашадань хүгжөөхөөр хараалаана. Һаяхан маленковойхид үнгэрэгшэ хахад жэлэй ажалайнгаа дүнгые хаража үзэхэдөө, 1960 ондо малажалһаа абтахаар хараалагдаһан продукциин хэмжээе ойрын хоёр жэл соо дүүргэхэ гэжэ шиидэбэ.

О. РАДНАЕВ.

КУКУРУЗА ТАРИЖА УРГУУЛГАДА ТУҺАЛАЯ

Республикын дээдэ ба дунда һургуулинуудай студентнэртэ, һургуулинуудай һурагшанарта Бурят-Монголой зооветеринарна институдай студентнэрэй

Б Э Ш Э Г

Хүндэтэ нүхэд!

Партиин Центральна Комитедэй январска Пленумэй тогтоолые бэелүүлэн, орооһо таряа болон малажалай продуктнуудые үйлэдбэрилгэ хэлбэришэгүйгөөр ехэдхэхын тулада манай республикын хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд эршэмтэйгээр тэмсэнэ. Энээнтэй хамта колхозууд болон совхозуудта кукуруза ехээр тарижа ургуулха хэрэгтэ ехэ анхарал хандуулагдана.

Орооһо таряа ехээр ургуулдаг болохо ба малажалай продуктнуудые элбэг дэлбэг болгохо зорилгые амжалтатайгаар шиидхэхэ хэрэгтэ кукуруза гол һуури эзэлхэ байна. Ургасынгаа талаар кукурузадал адли тиимэ ехэ ургасатай ондоо ургамал үгы гэжэ хүдөө ажахын үйлэдбэриин дүй дүршэл харуулба. Дунда зэргын ургаса абахада энэ культура гектар бүриһөө долоо—найма мянган тэжээлэй единицэ абадаг.

Забайкальсын бүхы зононуудта энэ культура һайнаар ургажа ехэ таряашье, мүн силосэй ногооншье гэжэ шадаха гэжэ Сэлэнгын, Кударын, Зэдын, Курумканай болон бусад аймагуудай зарим колхозуудай дүй дүршэл харуулаа. Эдеэшэнтэһэн таряатай буурсагууд ба эшэ набшаһануудынь силос болгон дараглдаад байхадаа бүхы түрэлэй малда айхабтар һайн тэжээл болодог байна.

Энэ жэлдэ бүхы колхозууд болон совхозууд кукуруза тарижа ургуулха юм. Кукуруза тарилга мүнөө эхилээ. Таба—арба хоноод байхада мянгаад гектар газарта энэ орооһото ба тэжээлэй үнэтэ культура таригдаад байха. КПСС-эй ЦК-гэй январска Пленумэй заабариин ёһоор колхознигууд болон механизаторнууд энэ культурые имагтал квадратно-гнездовой түрүү аргаар тариха гэжэ байна. Юуб гэхэдэ, тиигэжэ тарилга хэхэдэ ряд хоорондын элдүүрилгые машина-хүнилэлөөшэнь, хэрээһэлүүлэн хэхэ аргатай болохо, тиигэжэ элбэг баян ургаса абтаха болоно.

Энэ жэлдэ кукуруза тарихада зарим тэды бэрхэшээлнүүд тохёолдохо байна. Юуб гэхэдэ, кукуруза тарижа ургуулха гээшэмнай манай эндэхи ажалшадта шэнэ, дадаагүй ажалынь болоно. Эдэ бэрхэшээлнүүдэй нэгэниинь тарилга хэхэдэ тохёолдохо байна. Юундэб гэхэдэ, «СКГ-6», «СШ-6А» гэжэ тусгаар сеялканууд, тэрэшэлэн квадратно-гнездовой аргаар тарилга хэхэ тусхай түхеэрэлгэтэй таряанай сеялкэнүүд бүхы колхозуудта дутамаг байна. Теэд кукурузые тон богонихон болзор соо, бүри хэдыхэн хоног соо тарижа дүүргэхэ хэрэгтэй. Тиигээгүй һаа, манай эдэ хүсэд һайн ургаса абтахагүй.

Кукуруза тарилгые богонихон саг соо үнгэргэхэ хэрэгтэ колхозууд болон совхозуудта бидэнэр ехэ туһаламжа үзүүлхэ ёһотойбди. Кукуруза тарижа ургуулха, силоснэ траншейнүүдые бариха, кукуруза хуряаха ба силос дараха хэрэгтэ эдэбхитэйгээр хабаадалсахые уряалан дээдэ болон дунда һургуулинуудай бүхы студентнэртэ хандаһан хүдөө ажахын Воронежско институдай студентнэрэй үүсхэлые бидэнэр дэмжэнэбди. Хэрбээ ганса хан хүдөө ажахынше һургуулинуудай бэшэ, мүн бүхы дээдэ болон дунда һургуулинуудай студентнэр, тэрэшэлэн дунда ба долоон жэлэй һургуулинуудай ахалагша классуудай һурагшад кукуруза тарижа байха үедэ колхозуудай поли дээрэ гаража хүдэлөө һаа, республикын хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдтэ айхабтар ехэ туһаламжа үзүүлжэ шадаха байна.

Эгээл нимэһээ бидэнэр Иволгын аймагай «Улаан-Оронго», Кировэй нэрэмжэтэ колхозуудай кукуруза тарижа ургуулха хэрэгтэнь эдэбхитэйгээр хабаадалсаха гэжэ нэгэн дуугаар шиидээбди. Эдэ колхозуудта бидэнэр квадратно-гнездовой аргаар 100 гектар газарта 4—5 үдэр соо кукуруза гараар тарижа дүүргэхэбди. Тарилга хэхэдээ нүхэн бүхэндэнь үтэгжүүлгэ оруулалсахабди. Энэ хадаа баян ургаса ургуулхада ехэ удхашанартай байха.

Зунай сагта тарилгын хойноһоо һайн харууһалга хэхэбди, тарилгаяа ургамалай дайсад болон үбшэнһөө хамгаалхабди, кукурузын буурсагууд болон эшэ набшаһыень ами аминдань саг соонь, һайнаар хуряахабди. Энээнтэй хамта силоснэ траншейнүүдые малтаха ба жэлэхын тулада хэдэн воскресенигүүдые эмхидхэхэбди, «Улаан-Оронго» колхоздо 100 тонный багтаха траншей малтажа бэлэдхэхэбди.

Өөһэдынгөө хэжэ шадаха эдэ уялгануудые абаха зуураа, бидэнэр кукуруза тарижа ургуулха, хуряаха хэрэгтэ хабаадалсажа, манай жэшээе дэмжэхыень республикын дээдэ ба дунда һургуулинуудай студентнэрые, дунда ба долоон жэлэй һургуулинуудай ахалагша классуудай һурагшанарые уринабди. Энэмнай социалистическэ хүдөө ажахые эрид дэбжээхэ гэһэн бүгэдэарадай хэрэгтэ манай оруулһан хубита болохо байна. Кукуруза тарижа ургуулха участогуудтаа шэн габьяатайгаар ажаллажа, советскэ Эхэ орондоо, түрэл Коммунистическэ партидаа студентнүүд болон һурагшад-залуушуулай хизааргүй дуратай ба бэеэ үгэнги байһаниие харуулая.

Студентнүүдэй даалгабаряар гар табигшад: А. Никитин, Г. Какаулин, В. Кречетов, А. Минеев. В. Хальбаев, Б. Нимаев, О. Цивинская, А. Хадеев.

Барилгын ябасые хаа хаанагүй түргэдхэхэ саг ерээ

Юу хүлеэнэб?

КПСС-эй Центральна Комитедэй январска Пленумэй шиидхэбэринүүдэй гараһанай һүүлдэ Закаменай аймагай колхозууд ажахынгаа гол һалбари—малажал хүгжөөлгөөр табан жэл соо хэгдэхэ ехэхэн хэмжээ ябуулгануудые хараалаа. Урдань эндэхи колхозууд эдлүүриингээ элбэг ехэ газарые муугаар ашагладаг, энэ ушарһаа боложо малажалһаа ашаг шэмэ тон багаар абадаг байһан юм. Харин эдэ жэлнүүдтэ колхозууд һү, мяха, нооһо абалгаяа хэдэн дахин дээшэлүүлхээр хараална. Энээнэй тулада тон түрүүндэ тэжээлэй һайн база байгуулха, ниитынгээ малые типовой һайн байрануудаар хангаха хэрэгтэй. Энэ ушарые һайнаар ойлгоһон зарим түрүү колхозууд, жэшээлхэдэ, малаар олон «Коммунизм», «Сталинай зам», «Победа» колхозууд барилгын хүдэлмэриие үргэнөөр ябуулжа захалаа. «Коммунизм» колхозой барилгын хори гаран хүнтэй бригада хэдэн бүлэг боложо хубаараад, барилгын хүдэлмэринүүдые хэжэ байна. Эндэ мүнөө жэлдэ 100 үнеэдэй байха—хоёр, 500 хонидой—1, мянга гаран тонный багтаха силоснэ түхеэрэлтэнүүдые— хахад башнинууд болон траншейнүүдые, малшадай һууха 10 гэр, улаан булан, бани гэхэ мэтэнүүдые бариха юм. Мүнөө эндэ үнеэдэй, хонидой байха типовой байранууд түргэн темпээр баригдажа байнхай. Үбэл, хабартаа барилгын модон хүсэд хүрэхөөр отологдожо, таллуулагдаад, мүнөө барилга хэхэ газарта зөөгдэжэ дүүрэхэ дүтэлөө.

—Ажал ехэтэй хүдэлмэринүүдынь механизацилагдаһан типовой байрануудта ойрын жэлнүүдтэ бидэнэр малаа оруулха зорилготойбди, —гэжэ колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Санжитов хөөрэнэ.

Гэбэшье, аймагай олонхи колхозууд малай типовой байрануудые барилгада зохихо анхаралаа хандуулнагүй. Жэшээлхэдэ, Кировэй нэрэмжэтэ колхоз энэ жэлдэ үнеэдэй байха 1, хонидой—1 байра, 40 мориной байха 1 конюшни, малшадай байха хоёр гэр, силоснэ олон түхеэрэлтэнүүдые бариха түсэбтэй аад, мүнөө барилгын хүдэлмэри үшөө эхилээдүй тооной. Үнгэрэгшэ үбэлдөө хамта 1000 гаран кубометр барилгын модо отолхо ёһотой аад, хахадыншье отолоогүй. Теэд тэрэ отологдоһон модоной хахадһаа ехэнхинь ой соогоо хэбтэһээр. Колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Михайлов тэрэ модые саһатай байхада шаргаар зөөжэ асарха тушаа һаналаа табяагүй. Колхозой хүтэлбэрилэгшэд өөһэдтөө барилгын бригада бии болгообди гэжэ аймагай партийна, советскэ хүтэлбэрилхы организацинуудта гоё гоёор мэдээсээд, тэдэ хүнүүдээ ондоо хүдэлмэринүүдтэ ябуулна.

Мүн тэрэшэлэн Ленинэй, Молотовой, Ждановай нэрэмжэтэ, «Улаан-Далахай» колхозуудта малай байрануудые барилга удаанаар ябуулагдажа байнхай. Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз энэ жэлдэ 2 мянган кубометр барилгын модо бэлэдхэхэ ёһотой байһан аад, оройдоол 400-гаад кубометр бэлдээ. Энэ колхоз үнеэдһээ һү һаалгаар аймаг дотороо жэл бүри гээгдэжэ ябадаг, үбэлжэлгын үедэ хэдэн зуун малаа үхүүлдэг юм. Эндэ малнууд яахадаа үхэнэб, ашаг шэмэнь яахадаа багаб гэхэдэ, тэдэнэр типовой һайн байрануудаар хангагданагүй, үбһэ тэжээл дутамагтайгаар үбэлжүүлэгдэнэ. Теэд колхозой хүтэлбэрилэгшэд нүхэд Данцев, Балданов гэгшэд энэ ушарые һайнаар мэдэжэ байгаад, барилгын хүдэлмэриие үргэнөөр ябуулха тушаа оролдоногүй. Полевой хүдэлмэриин урда тээ колхознигууд болон механизаторнуудай сүлөө байхада эндэ барилга үргэнөөр ябуулжа эхилхэ арга байһан юм. Теэд тэдэ арга боломжонууд хэрэглэгдээгүй. Колхозой хүтэлбэрилэгшэд болон эндэ хүдэлмэрилдэг МТС-эй мэргэжэлтэд энэ хабартаа табан жэл соо хэгдэхэ хэмжээ ябуулгануудые зохёолгоор бүхы хүдэлмэреэ хизаарлажа, аймаг, МТС, колхоз гурбанайнгаа хоорондо урагша хойшоо гүйлгэлдэһөөр бүхы сагаа үнгэргөө.

Ой соо отолһон барилгынгаа модонуудые таллуулха, шэрэхэ хүдэлмэридэнь Закаменай МТС харьяата колхозуудтаа ехэ туһа хүргэхэ ёһотой байгаа. Теэд МТС энэ шухала хүдэлмэридэ мүн лэ саг болзортонь анхаралаа хандуулаагүй. Сталинай нэрэмжэтэ колхоздо нэгэ трактор эльгээһэниинь бүхэли үбэлдөө эбдэржэ, өөдтэй юумэ хээгүй. МТС-эйхид тракторнуудай заһабарилгын дүүрэхэдэ Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой Хуурай гэжэ газарта хонинной нэгэ байра, Сталинай нэрэмжэтэ колхозой Омойхо гэжэ газарта малшадай һууха нэгэ гэр барижа үгэхэмнай гэлсэжэ байгаад нилээд шууяа татаһан байбашье, тэдэ барилгануудайнгаа һууринуудыень табяад лэ орхижорхёо.

Малайнгаа ашаг шэмые ойрын жэлнүүдтэ үнэхөөр хэдэн дахин дээшэлүүлхэ гээ һаа, Закаменай аймагай колхозууд тэжээлэй һайн база байгуулхатаяа хамта тон түрүүндэ малаа типовой һайн байрануудаар хангаха зэргэтэй. Энэ асуудал хадаа Закаменай аймагта тон шухала удхашанартай юм. Тиимэһээ аймгүйсэдком болон партиин айком барилгын хүдэлмэриие үргэнөөр ябуулха хэрэгтэ онсо анхаралаа хандуулха ёһотой. Тиихэдэ аймгүйсэдкомой дэргэдэхи колхозно барилгын таһаг, тэрэниие даагша нүхэр Фарисеев аймагай колхозуудта барилгын хүдэлмэриие мүртэйгөөр хүтэлбэрилнэгүй гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй.

Д. Аюшеев.

Барилгада шулуу хэрэглэдэг болохомнай

Энэ жэлдэ манай аймагай колхозуудта барилгын ехэ хүдэлмэри ябуулагдахань. Малай типовой байрануудые, силоснэ түхеэрэлтэнүүдые колхоз бүхэн хэзээ хэзээнэйхиһээ олоор бариха түсэбтэй. «Победа» колхоз 960 кубометр барилгын модо отолоод, тэрэнэйнгээ 500 гаран кубометрыень барилга хэхэ газартаа зөөжэ асараа. Колхоз барилгын модо отолхо түсэбөө дүүргэхэ дүтэлэнхэй. Мүн тэрэшэлэн Хрущевой нэрэмжэтэ колхоз энэ жэлдэ хэдэн барилгануудые бодхоохоор, үнгэрэгшэ жэлдэ дүүргэгдээгүй барилгануудые ашаглалгада оруулхаар хараална. Үнгэрэгшэ үбэллөө колхозой гэшүүд нүүжэ ерэгшэдтэ баригдажа байһан гэрнүүдтэ оруулагдаха 600 кубометр барилгын модо отолоо. Мүнөө Байсын Эбэр гэжэ газарта баригдаха хонинной байрын модонууд отологдожо байна. Колхоз энэ жэлдэ силоснэ траншейнүүдые ханалхын тулада, 260 кубометр барилгын шулуу бэлэдхээ.

Һүүлэй жэлнүүдтэ аймагай колхозууд барилгада шулуу ехээр хэрэглэдэг болоһониинь һайшаалтай. Мүнөө колхоз бүхэндэ шахуу барилгын шулуун бэлдэгдэжэ байна. Кировэй нэрэмжэтэ колхоз 100 гаран кубометр, «Улаан-Одон» колхоз 150-яад кубометр барилгада хэрэглэгдэхэ шулуу бэлэдхээд, тэрэнээ мүнөө зөөжэ байна.

Гэбэшье, аймаг дотор барилгын хүдэлмэри үшөөл хангалтагүйгөөр ябуулагдана гэжэ мэдэрхэ хэрэгтэй. Мүнөө барилгын материалнуудые бэлэдхэхэ, зөөхэ, барилга хэхэ хүдэлмэринүүдые зарим колхозууд удааруулна. Мүнөө нигээд барилгын хүдэлмэринүүдые хаа хаанагүй үргэнөөр ябуулжа эхилхэ саг ерээ.

Ц. Цыбиков, Хоринн аймгүйсэдкомой дэргэдэхи колхозно барилгын таһагай техник-барилгаша.

Солото хонишод

Павел Ефимович Насков колхоз байгуулалтын түрүүшын жэлһээ халжа, артелиингээ адуу мал харууһалжа эхилһэн юм. Тиихэдээ үхибүүнгөө басаган Наташые дахуулжа хонишон болгоогоо.

Колхозой тогтоһонһоо хойшо хориод гаран жэлэй туршада Павел Ефимовичын бүлэ артелиингээ хонишод һүрэгые хэдэн отараар нэмээ. Анханда колхозой хонид үүлтэр муутай байһан юм. Хонишон бүлэй оролдолсоһоной ашаар Хоршэбэрэй аймагай «Гигант» колхоз ашаг шэмэ ехэтэй хэдэн мянган толгой хонидтой болоо.

Мүнөө энэ үбгэн 70 шахуу наһатай болобошье, колхознигуудай зэргэдэ ажал хэлсээд лэ ябалсадаг. Наташа мүнөө колхозой эрхим хонишон. Тэрэ хадаа жэлэй дүрбэн сагта хонидоо һайнаар харууһалдаг. Хэзээ ямар сагта хонидые хайшан гэжэ харууһалха, эдеэлүүлхэеэ һайса мэдэнэ. Абаһан түлнүүдээ гарзагүйгөөр харууһалжа, бултыень мал болгоно. 100 эхэ хонин бүриһөө 105 толгой хүрэтэр хурьгадые абана. Энэ жэлдэ тэрэнэй отарын 500 хонидой 400 гараниинь хурьгалаа. Хонид хурьгалһаар.

Артелиин бусад отаранuудай хонишодой дундаһаа Насковтонай харууһалжа байһан хонид үлүүсэ һайнаар ондо оруулагдажа байха юм. Үбэлжэлгын үедэ нэгэшье мал гарзалаагүй.

Зооветеринарна мэргэжэлтэдэй ерэхэдэ, Наталья Павловна тэдэниие халуунаар угтажа, ямар туһаламжа хэрэгтэйб, сүм заалгажа абадаг. Мүнөө сакманщицаар хүдэлжэ байна.

Л. Леонов.

ФРИДРИХ ШИЛЛЕР

(1759—1805)

Фридрих Шиллерэй наһа бараһан үдэрһөө хойшо 150 жэл майн 9-дэ болобо. Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй уряагаар бүхы прогрессивнэ хүн түрэлтэн агууехэ немецнациональна поэт тухай дурасхалай энэ үдэрые тэмдэглэжэ байна. Тэрээнэй зохёолнууд арадуудай ба барисаанай ба сүлөөлэлтын хэрэг хододоо алба хэдэг байгаа.

Шиллер болбол эртэ сагай гражданска ёһоной гал дүлэн соогуур харааһан агууехэ оюун ухаантан,—гэжэ ородой агууехэ шүүмжэлэгшэ В. Г. Белинский бэшэһэн юм. Тэрээнэй поэзиин дүлэтэмэ зоригынь «хүн түрэлтэниие инаглалгын дээрэл мүн байгаа».

Шиллерэй эсэгэ ороной поэт Генрих Гейнийн хэлэһэн үгэнүүд Белинскэйн үгэнүүдтэ дүтэрхы: «Шиллер ... революциин агууехэ идейнүүдэй түлөө бэшэдэг, ухаан сэдьхэлэй ... унагаажа, ахадүүгэй нэгэмэл община мэтээр бүхы арадуудые бүридхэхэ ёһотой агууехэ сүмые, ... сүлөөгэй сүмые бодхоолгодо ... шэнтэйгээр хабаадалсадаг байгаа».

Шиллерэй шүлэгүүд, илангаяа тэрэнэй драматурги хододоо саг үеын ... асуудалнуудта зорюулагдаһан ... зуураа, олониитын талаар тон ... удхашанартай байдаг. ... хэлэһэнэй ёһоор, залуу Шиллер театр хадаа «моральна» (тайлбарлаһан хэлэбэл, олониитын) эмхи ... мүн байһан юм. Искусство ... ниитэдэ алба хэхэ ёһотой гэһэн ... Шиллер хожомыншье ходо ... баталдаг байба.

Тиимэл түлөөдөө Шиллер өөрынгөө сагай бусад демократическа үзэл ... шэнги эрхэ сүлөө ба адли ... байдал гээшэ хүнүүдэй уг таһалгатай, буляагдашагүй эрхэ мүн ... гүнзэгыгөөр мэдэрдэг байһан юм. Тиимэл түлөөдөө поэт али бүхы политическэ дарлалта ба социальна тэгшэ бэшэ байдалые ехээр үзэн ядадаг, хүнэй байдалда таарамжатай үлэмжэ болбосон һайн олониитын байгуулалта бии болохо, хүнүүд ба арадууд ахадүүгэй харилсаатай болохо гэжэ этигэдэг байгаа. Эдэ үзэлнүүдынь «Баяр тээшэ» (1785) гэһэн тэрээнэй алдарта гимн соо гайхамшагаар харуулагдана, тэрээн соогоо поэт: «Миллион хүнүүд, тэбэрэлдыт!» гэһэн уряалтайгаар бүхы хүн түрэлтэндэ хандана.

Тиимэл тулада Шиллерэй бүхы поэзи гражданска шанга эдэбхи зоригтой, бүхы драматургинь общество дотор үзэгдэдэг муу муухай ябадалда эсэргүү дүлэтэмэ тэмсэлшэд—геройнуудай образоор харуулагдаһан олониитын үндэр моральна удхатай юм. Шиллерэй эртын драманууд соохи эдэ тэмсэлшэдые Маркс тэрэ сагай һанал бодолой рупорнууд гэжэ нэрлэһэн байна.

Өөрынгөө саг үеын, ехэнхидээ социальна гү, али түүхын темэтэй политическэ драма зохёоходоо, Шиллер камерна гү, али гэр бүлын жэжэ драмын хэмжээе ехээр үргэдхэһэн байна. Тэрээнһээ драманууд соо сцено дээрэ гаргагдаһан үргэн олон арад, геройе хүреэлэн байгаа олониитын коллектив заримдаа шиидхэхы шанартай хабаадалсагшадынь мүн болодог байба. Эдэнэр хадаа Карл Моорой дээрмэшэд, Валленштейнэй лагериин солдадууд, античиа түхэлтэйгөөр бэшэгдэһэн «Мессинскэ хадамтай басаган» соохи арадай хоорнууд, «Вильгельм Телль» гэжэ арадай-түүхэтэ драмын гол геройнь болохо дарлагдаһан ба восстани хэһэн арад мүн байха юм.

Буржуазна шүүмжэлэл Шиллерые идеалист гэжэ дуратайгаар нэрлэдэг байгаа. Тиибэшье Шиллерэй идеализм хадаа хүн түрэлтэнэй прогрессэй ба гуманизмын үндэр моральна, олониитын идеалнуудта этигэдэг дээрэһээ үндэһэлнэ.

Таряашадай феодально-богоолшолгодо байһан ба бюргерствын политическэ огто эрхэгүй байһан үедэ буржуазно-демократическа шэнжэ шанартай үргэн олониитын хүдэлөөнэй бии болохо ба революциин урда тээхи Францидахидал адли революционно-демократическа үзэл сурталай политическэ талаараа урган гараха арга нүхэсэл XVIII зуунжэлэй, экономическа талаараа гээгдэнги ба политическэ талаараа бутархай Германида үгы байгаа. Имагтал тэрэ үеын ганса нэгэн түрүү немецкэ уранзохёолшод зохёолнууд соогоо арад зонойнгоо гашуудал зоболониие харуулдаг байба. Энэ демократическа литературын үлэмжэ эрхим түлөөлэгшэнь Шиллер байһан юм.

Илангаяа Шиллерэй эртын драманууд соо тэрэ үеын олониитын бодото байдал үлэмжэ тодоор харуулагданхай. Тэрээн соонь политическэ ба социальна дарлалтада эсэргүү, хүнэй хүниие богоолшолхо ябадал ба олониитын тэгшэ бэшэ байдалда эсэргүү буруушаалга үлэмжэ тодоор гараһан байха юм.

«Дээрмэшэдэй» (1781) герой Карл Моор бүхы обществодо нюусагүй дай соносхоһон байна. Энэ хадаа хэрзэгы муухай засаг баригшадта эсэргүү партизанска дай хэһэн «һайн һанаата дээрмэшэн» мүн. Моорой тэмсэдэг дайсад—арадай дайсад хадаа немецкэ феодальна хаанта засагай типическэ образууд: таряашадайнгаа арһа хууладаг помещик; жиирэй албахаагша байһанаа һаймһарал билдагуушалгын хүсөөр ордондо дүтэлһэн министр; эдилгэ ехээр үгэдэг хүнүүдтэ хүндэтэй тушаал зэргэнүүдые худалдажа, эхэ орон тухайгаа оролдон ябаһан патриодые үүдэнһээ саашань үлдэдэг комерциин советник; инквизициин унаһан тухай бүхы арадай урда кафедра дээрэһээ гашуудан үгэ хэлэдэг католическа поп гэхэ мэтэнүүд болоно.

Энгельсын хэлэһэн ёһоор, «Муу мэхэ ба инаг дуран» (1784) болбол «политическэ зорилготой түрүүшын немецкэ драма мүн». Социальна тэгшэ бэшэ байдалтай инаг дуранай зүрилдэһэн энэ драмын гол темэнь XVIII зуунжэлэй немецкэ олониитын бодото байдалые шүүмжэлэн сохиһон ба үргэнөөр, реалистическээр харуулһан байдал дээрэ харуулагдана. Энэ зүжэг соо засаг баригшадай дураараа аашалдаг зэрлиг хэрзэгы ябадал, ордон шадарай хүнүүдэй, мүн эбигээлтэ эхэнэрнүүдэй эзэрхэг байдал, дээдэ ноёдой һамуу һалихай ябадал, жиирэй хүнүүдэй эрхэгүй дарлагданги байдал харуулагдана.

Эдэ хоёр пьесэнүүд гашуудалтайгаар,—һайн талын геройнуудай үхэлөөр дүүрэдэг. Тиигэбэшье энэнь Шиллерэй пессимизм бэшэ, харин тэрэ үеын Германиин олониитын байдалай условинуудые үнэн зүбөөр харуулһан ябадал мүн болоно. Тиихэтэйгээ хамта поэт прогрессэй ба хүндэ энэрхыгээр хандаха үзэлэй эсэсэйнь илалтада батаар этигэдэг байгаа. Француузска революциин урда тээхи Европын литературада феодальна обществын социальна муу муухай ябадалые буруушааһан революционно эсэргүүсэлтын голос Шиллерэй зохёолнууд соо үлэмжэ шангаар зэдэлһэн байха юм.

Шиллерэй зохёоһон түүхэтэ трагединүүд соохи хэрэг үйлэнүүд үлэмжэ үргэнөөр харуулагдана: тэрэ үеын социальна темэнь бүхэдэлхэйн-түүхын темэ болгогдоһон байдаг. Эдэ зохёолнуудые бэлдэхэдээ поэт түүхые гүнзэгыгөөр шэнжэлэн шудалһан байгаа. Тэрээнтэй дашарамдуулан Нидерландын революци тухай, Германиин гушан жэлэй дайн тухай түүхын зохёолнуудые тэрэ бэшээ һэн.

«Дон Карлос» гэжэ түүхэтэ трагеди соо XVI зуунжэлэй эсэсэй Испанидахи феодальна абсолютизмын кризис, Европодохи анха түрүүшын илалта түгэлдэр буржуазна революци байһан нидерландска восстаниин событинууд үргэнөөр харуулагдана. Олониитын-политическэ зүрилдөөе хуушан ба шэнэ үзэлнүүдэй хоорондохи тулалдаан гэжэ Шиллер харуулаа.

Шиллер болбол тэрэ үеын Германиин олонхи прогрессивнэ хүнүүдтэй сугтаа француузска революциие арадуудай сүлөөлэлтын үүрэй толон гэжэ тон баяртайгаар угтаһан юм. Шиллер өөрынгөө олониитын үзэлнүүдые наһанайнгаа эсэс хүрэтэр баримталжа ябадаг болобошье, якобинска диктатурын үедэ Францида революциин дайсадые үргэн олон арадай хэһээһэн методууд тэрээниие дурагүйдүүлһэн байна. Тиибэшье драматург Шиллертэ һүүлэйншье зохёолнууд соо эрхэ сүлөөгэй ба бэеэ даанхай байдалай түлөө арадуудай тэмсэл хадаа тэрэ саг үедэнь эгээн шухала түүхын һургаал мүн байдаг бэлэй.

«Орлеанска басаган» (1801) соогоо Шиллер хари гүрэнэй эзэмдэгшэдэй дарлалтаһаа өөрынгөө арадые абархын түлөө ами бэеэ үгэһэн жиирэй таряашан басаганай патриотическа шэн габьяае алдаршуулна. Домремиин хонишон басаганай героическа образоор харуулагдаһан арадай энэ патриотизмые Франциин королиин зориггүй ябадалда тэрээниие тойрон байгаа түшэмэдэйнь дээрэнхы муухай үзэлнүүдтэ эсэргүү нэгэлүүлэн табиһан байна, тэдэнэр өөһэд хоорондын үһөө хиһаагаар эхэ ороноо унагаахаһаа гадна, хара амяа абарха, ашаг олзо абахын түлөө национальна дайсадтайгаа хэлсээ баталхаар бэлэн байһаниинь үзэгдэнэ.

«Вильгельм Телль» (1804) гэжэ арадай-түүхэтэ драмын геройнууд болбол өөһэдынгөө бэеэ даанхай байдал ба бүдүүлигээр дорожолуулагдаһан эрхэ сүлөөгөө хамгаалжа, харин хартанай сэрэгэй-феодальна дарлалтада эсэргүүгээр бодоһон швейцарска таряашад мүн болоно. Восстани хэһэн кантонуудай союзаар бэхилэгдэһэн тус арадай нэгэдэл хадаа бэеэ даанхай байдалай түлөө, политическэ эрхэ сүлөөгэй түлөө тэмсэлээр байгуулагдана.

Национальна нэгэдэлэй ба национальна эсэргүүсэлтын, эрхэ сүлөөгэй түлөө тэмсэлэй энэ темэ хадаа Наполеоной үедэ сэрэгэй агрессидэ хүнгэнөөр илагдаһан, политическэ талаараа бутархай Германиин национальна хуби заяан дээрэһээ, тэрэ үеын онсо шухала проблемэнүүд дээрэһээ үндэһэлжэ гараһаниинь элитэ.

Үсэгэлдэр поэдэй наһа бараһан үдэрһөө хойшо 150 жэлэй үнгэрөөд байхадань, нэгэдэмэл, шэнэ, эб найрамдалда дуратай, демократическа Германиин түлөө тэмсэжэ байгаа Германска Демократическа Республикын түрүү олониитэ Шиллерэй захяае сохом нимээр ойлгодог байна.

Шиллерэй зохёолнууд советскэ уншагшадта олон тоото уранһайхан оршуулгаараа үни саһаа хойшо хүндэтэй болонхой.

В. ЖИРМУНСКИЙ, СССР-эй Наукануудай академиин гэшүүн-корреспондент, профессор.

„Бурят-Монголой үнэн" газетын нэрэмжэтэ заншалта эстафетэ

... Соведүүдэй Байшангай талмай. Талмайн хоёр талаар тодхогдоhон үнгэ бүриин спортивна болон Союзна республикануудай тугууд hалхинда далбан намилзана. Байшангай баруун талын трибунада үлгөөтэй улаан бүд дээрэ иимэ үгэнүүд аржын харагдана: «Бурят-Монголой үнэн» газетын нэрэмжэтэ заншалта 6-дахи эстафетэдэ хабаадагшадта амар мэндэ!». Эстафетын ойротохо бүри байшангай талмай дээрэ сугларагшадай тоо улам олошорно. Олон газарта тодхогдоhон репродукторнуудhаа иргүү hайхан дуу болон танцануудай, hүр жабхаланта элдэб маршнуудай аялга соностон байба. Хүнэй сэдьхэл баясуулма хүгжэмэй аялга доро дорюун омог, солбон бушуу залуушуул элдэб танца хатаралдана...

Эстафетын маршрудынь Соведүүдэй Байшанhаа эхилээд, Ленинэй нэрэмжэтэ үйлсөөр урагшаа «Бурят-Монголой үнэн» газетын редакциин байшан хүрэтэр, тэндэhээ гэдэргээ КПСС-эй обкомой байшан хүрөөд, дахяад Соведүүдэй Байшан хүрэтэр юм. Энэ мянгаад метрын газарта городой хоёр мянга гаран физкультурнигууд: hайн дуранай спортивна обществынхид, hургуули болон техникумүүдэй hурагшад, педагогическа, медицинскэ, хүгжэмэй училищинуудай студентнэр—хүбүүд, басагадуудай команданууд түрүү hуури эзэлхын түлөө үсэд шангаар тэмсэhэн байна.

...Эстафетэдэ хабаадагшад—солбон шамбай хүбүүд, басагад, багашаг наhанай hургуулиинхиие ухибүүд спортивна формоор хубсалаад, командануудайнгаа номерые үбсүүндээ зүүнхэй, мүрысөөнэй эхилхые хүлеэжэ ядан жагсана. Үдэрэй 12 час. Мүрысөөнэй главна судья «Бурят-Монголой үнэн» газетын редактор нүхэр Д. Л. Лобсанов мүрысөөндэ хабаадагшадта хандажа үгэ хэлэхэ зуураа, болохоёо байhан мүрысөөндэ амжалта туйлахыень хүсэбэ.

Старт дээрэ городой hургуулинуудай хорёод басагад жагсаба. Эдэнэр мүрысөө эхилхэнь. Уданшьегүй, «гүйгты» гэhэн тэмдэг үттэнэ. Жэрыжэ зогсоhон олон басагад нэгэ жэгдэ даб гэбэ. Хэдыхэн минутын үнгэрhэн хойно урилдаанай харгыгаар удаа дараалан гурбан хүн харагдана. Үбсүүндээ «187» гэhэн номер зүүhэн нэгэ басаган хамагhаа түрүүлэн, 5 минута 11,4 секунда соо ерэжэ, альга ташалгаар уттагдан, финишын зурлаае алхан гараба. Энэ хадаа 65-дахи hургуулиин hурагша Зина Марчук байhан байба. Энэ урилдаанда Зина Марчук тансаараа түрүүлжэ ерээ бэшэ юм. Мүрысөөнэй түрүүшын минутаhаа командануудай дунда шанга тэмсэл болоhон байгаа. 3-дахи этап хүрэтэр 3-дахи hургуулиин hурагшад түрүүлээд, 3-дахи этапhаа тэдэнэр 1-дэхи hургуулиин hурагшанарта булигдашоо. Тэдэнье үни түрүүлжэ ябаагүй, харин 65-дахи hургуулиин hурагша Сорокинада гартаhан байна. 65-дахи hургуулиинхид Сорокинагай ашаар фиништээ хүрэтэрөө бусадта гартаагүй.

15—16 наhанай басагадай удаа хүбүүд гүйлдэбэ. 1-дэхи hургуулиин hурагшад, үнгэрэгшэ жэлэйхидэл адли, түрүүлбэ. Тэдэнэр 4 минута 38,4 секунда соо фиништэ ерэжэ, шэнэ рекорд туйлаhан байна. Удаань, 65-дахи hургуулиин hурагшад фиништэ ерээ. Тэдэнэр үнгэрэгшэ жэлэйнгээ рекордые мүн лэ hайжаруулаа.

17—18 наhатай басагадай дунда болоhон мүрысөөндэ мүн лэ 65-дахи hургуулиин команда булижа гараба. Командынхид 5 минута 9 секунда соо ерэжэ, үнгэрэгшэ жэлэйхидээ орходоо 3 секундаар түрүүн ерэhэн байна. Эдэнэр гурбадахяа түрүү hуури эзэлбэ. Басагадай удаа сасуутан хүбүүдынь гүйлдөө. Энэ урилдаанда нэгэдэхи hургуулиинхид анханhаа эсэстээ хүрэтэр hайнаар гүйлдэжэ, үнгэрэгшэ жэлэйхидээл, 1-дэхи hуури эзэлээ.

Городой спортивна обществонуудтахи суглуулагдамал командануудай, илангаяа эрэшүүлэй дунда болохо мүрысөөе харагшад ехээр хүлеэжэ байгаа. Тэдэ командануудай дунда мүрысөөнэй эхилхэдэ өөhэд өөhэдынь командынхид, мүн бусадшье харагшад мүрысэгшэдые ехээр урмашуулан, тэдэнэй нэгэ заримыень велосипедээр, нүгөө заримыень ябгаар этапhаа этап хүрэтэр үдэшэнэ. Обществонуудай дунда болоhон мүрысөөндэ зооветинститудайхид бүхы этапта hайнаар гүйжэ, эрхим болзор соо, 4 минута 7,9 секунда соо ерээ. Тиигэжэ тэдэнэр үнгэрэгшэ жэлэйхидээ орходоо 7 секундаар түргэн ерээ. Тэдэнэй удаа пединститудайхид ерээ.

Эхэнэрнүүдэй дунда урилдаанай болоходо «Искра» обществынхид түрүүлжэ, шэнэ рекорд туйлаа. Тэдэнэр 5 минута 6,8 секунда соо ерэhэн байна.

Гурбан час үлүүтэй саг соо бүхы командануудай гүйлдөөн эмхитэй гуримтайгаар дүүрэбэ. Эстафетын дүүрэхэдэ газетын редактор нүхэр Лобсанов илагшадые амаршалаад, тэдэнэртэ грамота болон дамжуулгын призүүдые барюулаа.

65-дахи hургуулиин hурагшад—басагад Фурлетова, Руднева, Сорокина, Марчук, Клыпина, Винговатова, Альферова гэгшэдтэ хамагhаа түрүүн грамотанууд барюулагдаа. Удаань 1-дэхи hургуулиин hурагшадта грамота барюулагдаhан байна.

Грамота абагшадай дунда Архипов, Дергин, Сутурин, Манзырев, Бороев, Зверев, Ростовский гэгшэд оролсоно. «Наука» гэжэ hайндуранай спортивна обществын спортсменүүд Очиров, Петров, Голованов, Конёв, Воробьёв, Лубсанов, Грудинин гэгшэдтэ грамотануудай барюулагдахада эстафетэдэ хабаадагшад болон сугларагшад нэрьемэ альга ташаба.

Мүрысөөндэ олон хүниие хабаадуулhаараа 65-хи hургуули, үнгэрэгшэ жэлэйхидээл адли, хүндэлэлэй шан абаhан байна. «Наука» гэжэ hайндуранай обществынхид эстафетэдэ олон хүниие хабаадуулhаараа мүн лэ хүндэлэлэй шанда хүртөө.

Энэ жэлэй эстафетэдэ хамта дээрээ 302 команда хабаадалсаhан байна. Энэнь үнгэрэгшэ жэлэйхидэ орходоо олон болоно. Тиихэтэй хамта энэ жэл болоhон эстафетэдэ бүхы рекорднуудынь шэнэлэгдээ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: 1. Эрэшүүлэй гүйлгэ.
2. Басагадай эстафетэ дамжуулга.
3. Басагад фиништэ хүрэжэ ябана.
4. Эрэшүүлэй дунда илаhан зооветинститудай «Наука» команда.

Текстнь **И. Бальдиров Л. Бобыкин** хоёрой.

Фотонь **А. Мантаевай.**

УЛАСХООРОНДЫН ШЭНЖЭЛЭЛ

Германска милитаризм шэнэ дайнай үүдхэгдэхэ аюул тохёолдуулна

Баруун Германиие сэрэгэй байдалда оруулха тухай парижска хэлсээнүүдэй гол хубинь болохо «германска договор» гэдэгтэ хабсаргажа, эсэслэн баталалгын грамотануудые хадагаламжада тушааха тухай протоколдо Англиин ба Франциин верховно комиссарнууд майн 5-най үдэр Бонндо байжа гар табяа. Холбоото Штадуудай ба Баруун Германиин эсэслэн баталhан грамотануудаа үни хадагаламжада тушааhан ушарhаань, тус договор хүсэндөө орохо, тиигээд парижска хэлсээнүүд дүүргэлтэ болгогдохо болоно.

Парижска хэлсээнүүдэй ашагые ба «hайниие» баруунгерманска зондо hайрхаха, магтаха гэжэ боннско номнолшод ехээр шармайн оролдоно.

Гэхэ зуура, парижска хэлсээнүүд Германиие хододоо таhаранхай байлгаха, ээзрхэг түримхэй вермахтые дахин байгуулха, Баруун Германиие ерээдүйн шэнэ дайнай гол гуламта болгохо зорилготой гэжэ баруунгерманска хүн зоной олониинь ойлгоно. Баруунгерманска хүн зон энэ аюулые ойлгон мэдэрhэн дээрэhээл, парижска хэлсээнүүдэй бэелүүлэгдэхэ ябадалда улам ехээр эсэргүүсэн, германска асуудалые эбэй гуримаар, демократическа ёhоор шиидхэхын түлөө тэмсэжэ байна.

Гэхэ зуура, боннско үhөө нэхэгшэд германска арадай дура хүсэлые хэрэгсээнгүй парижска хэлсээнүүдые хүсэндэнь оруулха гэжэ яарана. Баруунгерманска сэрэгэй зургаан хадаа тэдэ хэлсээнүүдээр хараалагдаhан 12 дивизиhээ гадна, мүн бии болгогдохо вермахтын ондоошье соединенинүүдые тогтоохоор түсэблэжэ байнхай. США ошоhон боннско парламентаринарай делегаци Баруун Германида американска буу зэбсэг үгэхэ тухай асуудалаар Вашингтондо хэлсээ хэжэ байна гэжэ боннско ДПА агентство мэдээсэнэ. Аденауэрэй правительство армида hайндуратаниие татаха хуулиин проект, тэрэшэлэн федеральна республикые сэрэгэй байдалда дары оруулхаар хараалhан хуулиин ондоо проектнүүдые hаядаа Бундестагта табиха hанаатай.

Гэхэтэй хамта баруунгерманска тагнуулай центрнүүд ба американска тагнуулай газарhаа тухирагдадаг шпионско организацинууд, шпионуудые ба hүйдхэлшэдые эльгээжэ, Германска Демократическа Республикада эсэргүү хорото ябуулга улам ехээр хэдэг болоо. Геленэй шпионско организациин ба Баруун Берлиндэхи бусад шпионско центрнүүдэй 500 гаран агентнүүд бүри hаяхан ГДР-эй территори дээрэ арестовалагдаа. Тэдэнэй мүшхүүлхэдээ хэлэhэн үгэнүүдhээ харахада, ГДР-тэ эсэргүү тагнуулай хүдэлмэриин улам ехээр хэгдэдэг болоhониинь парижска хэлсээнүүдые эсэслэн баталhан ябадалтай сэхэ холбоотой байна, баруунгерманска тагнуулай агентнүүд Германска Демократическа Республикада сэрэгээр добтолхо бэлэдхэл хэхэ зорилготой байгаа.

Германска арадые фашизмhаа сүлөөлhөөр 10 жэл болоhоной ойтой дашарамдуулан, демократическа Германиин национальна фронтын национальна совет түсхай хандалга гарган тунхаглаа. Тэрээн доторынь иигэжэ тэмдэглэгдэнэ гэбэл: «Тэдэл уршагта этэгээдүүд—1945 оной майн 8 болотор hамна сохигдоhон монополистнууд, юнкернүүд ба милитаристнууд мүнөө Баруун Германидахи засагые дахин эзэлээд байна. Немецкэ арадай эдэ дайсад Европын арадуудта эсэргүү өөhэдынгөө урдын ээзрхэг түримхэй түсэбүүдые парижска хэлсээнүүдэй туhаламжаар бэелүүлхэ hанаатай. Гэхэ зуураа, тэдэнэр Германска Демократическа Республикые эзэмдэхэ зорилго гол болгон табина».

Гэбэшье, немецкэ арад үнгэрhэн сагые дахин үзэхэ дурагүй. Энэ арад сэрэгэй байдалтай урдын Германиие hэргээн бодхоолгодо эсэргүүсэн, германска гүрэнэй эб этэй ба нэгэдэнхэй байхын түлөө улам шангаар тэмсэнэ. Гитлеровскэ добтолгоhоо ехээр хохидоhон Европын арадуудшье үнгэрhэн сагые мартаагүй байhаар. Эдгар Форой правительство парламентын үмэнэ абаhан уялгаяа эбдэжэ, эсэслэн баталалгын грамотануудые яаралаар хадагаламжада тушаагаа гэжэ мэдэмсээрээ бүхы Франциин хүн зон ехээр дураа гутаhан, эрид буруушааhан байна. Парижска хэлсээнүүдые хүсэндэнь оруулхые буруушааhан хүдэлөөн Итали, Англи, Бельги ба Европын ондоошье оронуудта улам үргэдэн дэлгэржэ байнхай.

Советскэ Союзай эб найрамдалта политика сэхэ шууд бэелүүлдэг байhан ба бэелүүлжэ байhыень, нэгэдэмэл, эб найрамдалда дуратай ба демократическа Германиие байгуулха, Европодо үнэхөөрөө аюулгүй байдал хангаха тон үнэн зүб зам заажа үгэhыень, заажа байhыень hүүлэй арбан жэл,—фашизмые бута сохиhонhоо хойшо үнгэрhэн арбан жэл бүхэдэлхэйдэ харуулаа. Гэхэ зуура баруун гүрэнүүд, түбхын түрүүндэ Америкын Холбоото Штадууд, шэнэ дай бэлэдхэхэ, Германиие хахарган таhалха ба тэрэнэй баруун хубиие сэрэгэй байдалда оруулха, Европодохи түгшүүрилые бүри ехэ болгохо гэжэ оролдоhыень, оролдожо байhыень дэлхэйн зон ойлгоо.

Московско зүблөөндэ хабаадаhан социалистическэ лагериин оронууд парижска хэлсээнүүдые эсэслэн баталха ябадалда харюу болгон, Европодо аюулгүй байдал, эб найрамдал хангаха зорилготой хамтын хэмжээ ябуулга бэелүүлхээр хараалhыень эб найрамдалда дуратай арадууд ехэтэ hайшаана.

Урда Вьетнамда США-гэй хэжэ байгаа хорото ябуулганууд

Урда Вьетнамдахи событинууд Франциин засаг баригшадые сошордолдо оруулба гэжэ французска премьер-министр Эдгар Фор Национальна суглаан дээрэ hаяхан мэдүүлээ. Эдэ событинууд «ойрын сагта ехэхэн аюул тохёолдуулна; тэдэнэй нэгэниинь—hунгалтын үедэ булигдажа болохо аюул, нүгөөдэ (магад бүри ехэнь)—hунгалтаhаа хулжаха hэдэлгэ гаргалгын аюул» болоно гэжэ Фор хэлэбэ.

Женевскэ хэлсээнүүдые, тэрэ тоодо Индо-Хитадта бүгэдэниитын hунгалта хэхэ тухай хэлсээнүүдые таhалдуулха политика Холбоото Штадуудай зүгhөө ябуулагдана гэжэ тухайлхаар хэлэгдээ гэжэ французска хэблэл тоолоно. США-гэй тиимэ политикын французуудай дурые ехээр гутаана. Юундэб гэхэдэ, Америкын Холбоото Штадууд Урда Вьетнамай дотоодын хэрэгүүдтэ хамаархан, тэндэhээ Францииe убайгүйгөөр түрижэ байна. «Индо-Хитадта французуудай байхадань американецууд дурагүй. Энэнэй урда тээ өөрынгөө мэхэ гохые далдалдаг байhан аад, харин мүнөө бүри бүдүүлигээр аашалдаг болоо» гэжэ французска «Нувель Репюблик де Бордо» гэдэг газетэ тэмдэглэнэ.

Урда Вьетнамые Зүүн-Урда Азидахи американска сэрэгэй база болгохо гэhэн hанаашалгаяа США-гэй засаг баригша бүлэгүүд нюудаггүй байна. Гүрэнэй секретарь Даллес энэ жэлэй март соо Урда Вьетнам ерээд, Нго Динь Дьемэй правительствода сэрэгэй «туhаламжа» үзүүлхэ тухай, урда-вьетнамска сэрэгүүдые американска гуримаар hургаха тухай хэлсээнүүдые хэhэн байха юм. Хожомынь Холбоото Штадууд энэ асуудалаар хэдэ хэдэн хэмжээнүүдые абаhан байна.

Нго Динь Дьем США-гэй hабарта орохон үгэ дууластай барлагынь болошоо. Нго Динь Дьем Франциин интересые анхаралдаа абангүйгөөр гүрэнэй департаментын политикые Урда Вьетнамда сэхэ шууд бэелүүлдэг байhанаа харуулаа. Гэбэшье, американска тала баридаг энэ премьерэй ябуулгань французска колониальна засагаархидай политикые hайшаагшадай дунда ехээр дураа гутаха ябадал үүдхээ. Апрелиин 28-да Сайгондо Нго Динь Дьемэй сэрэгүүд ба шажанай сектнүүдэй зэбсэгтэ отрядуудай хоорондо шуhата байлдаанууд боложо, хэдэн үдэрэй турша соо үргэлжэлөө. Индо-Хитадтахи франко-американска арсалдаануудай хурсадажа байhые эдэ байлдаанууд эли тодоор харуулба.

«Үнгэрэгшэ жэлдэ «европейскэ армиин» таhалдаhанhаа хойшо (ондоогоор хэлэбэл—«европейскэ хамтын нэгэдэл» гэдэгые байгуулха т[үсэбэй] буруу hүрэhэнhөө хойшо—Д. Б.) Франциин ба Холбоото Штадуудай хоорондо иимэ арсалдаан [...] гэшье гараагүй байгаа гэжэ английска «Ньюс кроникл» газетэ бэшэнэ. Буудалдаа зогсоогдоhоной hүүлээр Нго Динь Дьемые «шэнэ Чан Кай-ши гү, али Ли Сын Сан» болохо гэжэ американецууд дэмжэhэн байха юм. Теэд Нго Динь Дьем бэхижэжэ ш[ад]аагүй. Американска тала баригшадай туhалаагүй hаань, бүри үни з[аа] сагhаа намнагдаха hэн гэжэ тус газетэ мэдэрнэ.

Англи ба Франци урда-вьетнамска премьерые бирахагүй хүн гэжэ «тооhоо гаргаhан» байна, тиигэбэшье hаань, Нго Динь Дьем хүдэлмэриин үргэлжэлhөөр. Холбоото Штадууд тэрээниие hэлгэхэ хэбэргүй. Энээнэй нэгэ шалтагаан юуб гэхэдэ, Нго Динь Дьем Женевскэ хэлсээнүүдтэ гар табяагүй юм. Хэрбээ «илалта туйлабашье,... тэдэ хэлсээнүүдэй дүүргэлтэ хангаха уялгатай байхагүй болоно» гэжэ «Энформасьон» газетэ тэмдэглэнэ.

Индо-Хитад тушаа франко-американска зүришэлдөөнүүдэй тон е[хэ] болоhон ушарhаань, энэ түбэгтэ асуудалые шиидхэхэ зорилгоор Эдгар Фортой хэлсээ хэхын тула Париж ошохые Даллес зүбшөөрhэн байна. Гэбэшье, США өөрынгөө ураа бодолhоо арсахагүй, харин Урда Вьетнамда өөртөө таатай правительство үлөөхэ ба Женевскэ хэлсээнүүдтэ эсэргүү политикаяа үргэлжэлүүлхэ байха гэжэ американска хэблэл эртээнhээ мэдээсэнэ.

Французска правительство Холбоото штадуудай үмэнэ капитуляци хэхэнь гэhэн hанамжа гадаадын хэблэлдэ гарадаг болонхой. Теэд энэнь hанагдаагүй юумэн бэшэ. Американска ехэ гүрэнтэй [энэ] асуудалаар hанал нэгэтэй байха Франциин правительство оролдоhотой болоно гэжэ французска премьер-министр ойлгуулhан байна. Теэд, тэрэ мэтын «нэгэ hанал[...]» Женевскэ хэлсээнүүдые таhалдуул[ха] гэhэн США-гэй политикада туhа [...] гэжэ болохо юм.

Д. БОЧАРОВ.

Фашизмhаа Германиин сүлөөлэгдэhөөр 10 жэлэй ойдо зорюулагдан баярай заседани Берлиндэ болобо

БЕРЛИН, майн 7. (ТАСС). Фашизмhаа Германиин сүлөөлэгдэhөөр 10 жэлэй гүйсэhэнтэй дашарамдуулагдан мүнөөдэр Берлиндэ Гүрэнэй оперын байшан соо баярай заседани болоо.

Германска Демократическа Республикын Арадай палатын ба газар нютагуудай палатын депутадууд, правительствын гэшүүд, демократическа партинуудай ба ниитын организацинуудай түлөөлэгшэд, үйлэдбэриин түрүүшүүл, наукын ба культурын ажал-ябуулагшад заседаниин зал соо сугларaa.

Германска Демократическа Республикын ба СССР-эй Гүрэнэй түгуудаар гоёон шэмэглэгдэhэн театрын сценын дээрэ «Советскэ Союзай баатарлиг арадуудта ба тэдэнэй илагдашагүй зэбсэгтэ хүсэнүүдтэ алдар соло ба баяр баясхалан!» гэhэн үгэнүүд томо үзэгүүдээр бэшээтэй байна.

Германска Демократическа Республикын президент В. Пик правительственна ложодо ерэжэ hууна. Тиихэдэнь баярай заседанида хабаадагшад нэрьемэ альга ташалгаар угтана.

Германска Демократическа Республикын премьер-министр О. Гротеволь, Германска Демократическа Республикын демократическа партинуудай ба ниитын организацинуудай хүтэлбэрилхы ажал-ябуулагшад, СЕПГ-эй ЦК-гэй Политбюрогой гэшүүд заседаниин президиумдэ hуубад.

Советскэ Союзай правительственна делегациие — делегациин хүтэлбэрилэгшэ СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшо, КПСС-эй ЦК-гэй президиумэй гэшүүн М. Г. Первухиниие, делегациин гэшүүд—СССР-эй Обороны министр Советскэ Союзай маршал Г. К. Жуковые, СССР-эй Верховно Соведэй президиумэй секретарь Н. М. Пеговые, СССР-hээ Германска Демократическа Республикада байдаг онсо ба бүрин эрхэтэ посол Г. М. Пушкиниие заседанида хабаадагшад халуунаар амаршалаа.

Германидахи Советскэ бүлэг сэрэгүүдэй главнокомандалагша Советскэ Союзай маршал А. А. Гречко баярай заседани дээрэ мүн лэ байлсаа.

Арадай Демократиин оронуудhаа ерэhэн правительственна делегацинуудые сугларагшад нэрьемэ альга ташалгаар угтаа.

Фашизмhаа Германиин сүлөөлэгдэhөөр 10 жэлэй ойдо зорюулагдаhан баярай заседаниие Л. Больц нээгээд, элидхэл хэхын тулада Отто Гротевольдо үгэ үгөө. Отто Гротевольдо трибунын дэргэдэ ерэхэдэ баярай заседанида хабаадагшад ха[луу]наар угтаад, үгэ хэлэжэ байха[дань] нэгэтэ бэшэ нэрьесэ альга таш[ал]... байна.

Удаань Советскэ Союзай пра[вительственна] делегациие хүтэлбэрилэгшэ Министрнүүдэй Соведэй [тү]рүүлэгшын нэгэдэхи орлогшо КПСС-эй ЦК-гэй Президиумэй гэшүүн М. Г. Первухин амаршалаа[н] үгэ хэлээ.

М. Г. Первухинай үгые сугла[рагшад] ехэ анхаралтайгаар ша[гнажа] мүн нэгэтэ бэшэ нэрьемэ у[...] альга ташалганууд болоhон ба[йна].

Тиигээд, Хитадай Арадай Рес[публикын], Польско Арадай Респу[бликын], Чехословацка Республи[кын], Венгерскэ Арадай Республикын, Бо[лгарска] Арадай Республикын, Румынска Арадай Республикын, Ко[рейс]кэ Арадай-Демократическа [Рес]публикын, Албаниин Арадай [Рес]публикын, Монгол Арадай Рес[пуб]ликын правительственна деле[гаци]нуудые хүтэлбэрилэгшэд амар[шал]гын үгэнүүдые хэлээ.

Баярай заседаниин hүүлээр [кон]церт болоо.

Редакторай орло[гшо]
О. Г. ГОМБО[ЕВ].

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора — 46-32, заместителя редактора — 32-74, отв. секретаря —27-37, партийной жизни, сельского хозяйства— 47-59, пропаганды и переводов — 35-14, культуры и быта, промышленности—34-05, местной информации и писем — 24-74. Для междугородных переговоров — 16.

Н—00450. Типография отдела издательств и полиграфической промышленности Министерства культуры БМАССР. Зак № 273[...]